

KYRKORÅDET
i Ljungby pastorat 2022–2025
Protokoll nr 7

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2025 -12 -01

Plats och tid **Ljungby församlingshem, Paulus 19.00 – 21.10**

Beslutande **Laila Siljedahl, ordförande**
Johanna Ljunggren Almén § 83–93
Marie Stridsberg
Göran Sjödahl
Sven-Erik Eriksson
Ing-Marie Johansson
Mona Brandt
Axel Fors, kyrkoherde

Frånvarande **Barbro Blomberg**

Övriga deltagande **Annelie Wiberg, sekreterare**
Ida Ekenberg § 80 - 83

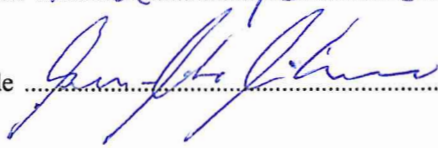
Utses att justera **Ordförande jämte Sven-Erik Eriksson**

tid och plats **Justeras måndagen den 1 december**

Underskrifter Sekreterare

Paragrafer 80 – 93

Ordförande

Justerande

ANSLAG/BEVIS

Organ Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag
Kyrkorådet i Ljungby pastorat

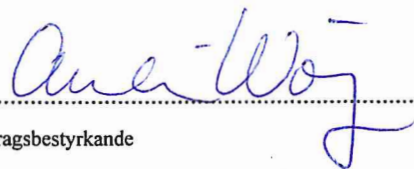
Sammanträdes-
datum **2025 - 12 -01**

Datum för anslags
uppsättande **2025 - 12-02**

Datum för anslags
nedtagande **2025 -12 -23**

Förvaringsplats
för protokollet **Pastorsexpeditionen, Kyrkogatan 3, 341 21 LJUNGBY**

Underskrift

.....
Utdragsbestyrkande

§ 80

Dagordning

Dagordningen godkändes efter att informationen om begravningsmarken Eka får en egen paragraf.

§ 81

Protokolljusterare

Till att justera dagens protokoll utsågs Sven-Erik Eriksson.

§ 82

Ärende från kyrkogårdsutskottet 2025-11-25 för beslut

Kyrkorådet beslutade enligt KU:s § 62 att fastställa villkor och kvartersbestämmelser för Skogskyrkogården Kv. 03.

Kyrkorådet beslutade enligt KU:s § 63 att godkänna trädvårdsplan för Vrå kyrkogård, samt att ansöka om tillstånd för trädvårdsplanen hos Länsstyrelsen.

Kyrkorådet beslutade att förslaget till askgravplatser på Vrå, Annerstad och Lidhults kyrkogårdar skickas på remiss till respektive församlingsråd för synpunkter till kyrkorådet.

§ 83

Information begravningsmark Eka

Vik kyrkogårdschef Ida Ekenberg föredrog ärendet. Kyrkorådet beslutade att:

1. konstatera att markanvisningsavtalet för EKA-området inte längre kan uppfyllas då kommunen initierat en process för vattenskyddsområde som enligt Länsstyrelsens bedömning i praktiken omöjliggör användning för begravningsändamål,
2. avträda markanvisningsavtalet i dess helhet,
3. avbryta alla vidare utredningar och planeringsinsatser kopplade till området,
4. uppdra åt kyrkogårds- och fastighetschef att föra dialog med kommunen om alternativ mark för framtida begravningskapacitet.

§ 84

Föregående protokoll nr 6

Kyrkorådet godkände protokollet som därefter lades till handlingarna.

§ 85

Sammanträdestider 2026, förändring i januari

Kyrkorådet fastställde reviderade sammanträdesdatum i januari, se bilaga.

§ 86

Organisation

Kyrkoherden föredrog ärendet. Kyrkorådet fastställde pastoratets organisationen enligt bilagor.

§ 87

Uppdrag gällande skogsfastigheter

Kyrkorådet fastställde rutin för skogstillsyn inom pastoratet enligt bilaga.

§ 88

Kyrkans tidning, erbjudande om prenumeration till rabatterat pris

Kyrkorådet beslutade att både ordinarie ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige erbjuds kyrkans tidning till rabatterat pris.

§ 89

Församlingsinstruktionen

Kyrkoherden föredrog de mindre ändringar som gjorts för Torpa, Odensjö och Vrå församlingar. Kyrkorådet överlämnar församlingsinstruktionen till kyrkofullmäktige för godkännande .

§ 90

Kyrkoordningen 2023, trettonde avdelningen, inledning samt kap 57 § 1,5,6 och fjortonde avdelningen inledning samt kap 59 § 4

Tillsynen för församlingens verksamhet utövas av biskopen och domkapitlet. Ansvarsnämnden utövar tillsynen för biskoparna. Domkapitlet utfärdar församlingsinstruktionen. Domkapitlet kan även prövar församlingarnas/pastoratets beslut om någon begär det, de prövar då att allt gått rätt till och fattats i rätt ordning.

Svenska kyrkans har relationer till andra kyrkor och samfund. Den kristna tron förpliktigar kyrkorna att övervinna splittringen. "Vi tror på en enda, helig, katolsk och apostolisk kyrka". Kyrkornas världsråd bildades 1948. Sveriges kristna råd samlar de allra flesta kyrkor.

§ 91

Delgivningar

Samtal har inkommit angående uppsägningen av jaktarrendena, när det är aktuellt kommer brev med annonsen för den nya perioden att skickas ut till nuvarande arrendatorer.

Annonser för kyrkogårds- och fastighetschef samt arbetsledande komminister i AAT finns nu ute.

Även en ledig kyrkvaktmästare/kyrkogårdsarbetare på Skogskyrkogården finns ute.

§ 92

Rapporter

Svenska kyrkans löneservice vill införa ett nytt lönesystem under stilla veckan, kyrkoherdarna i Allbo-Sunnerbo kontrakt har visat sitt missnöje med detta.

Information om kontraktssamlingen i Växjö med ämnet "Färdplan för klimatet".

Lighthouse, positivt att många ungdomar träffas i de olika kyrkorna i Ljungby.

Kyrkorådets ordförande tackade alla för ett gott arbete under mandatperioden.

§ 93

Avslutning av kyrkoherden

Kyrkoherden avslutade mötet med en andakt.

Kostnad för del i askgravplats xxx, kv. 03

Vid första urnsättningen:

Bronsplatta, del i anläggningen och skötsel av askgravplatsen i 25 år 7725:-

Vid andra urnsättningen:

Namnkomplettering av bronsplatta 5325:-

Förlängning av skötsel, de år av gravrättstiden som överstiger 25 år efter första gravsättningen

125 :-/år

Adressändring

Om du som gravrättsinnehavare byter adress är det viktigt att du anmäler detta till kyrkogårdsförvaltningen.

Ljungby Kyrkogårdsförvaltning

Kyrkogårdsförvaltningens expedition:
Skogskyrkogården
Donationsgatan, 341 35 Ljungby

Postadress:
Ljungby kyrkogårdsförvaltning
Box 4, 341 21 Ljungby

Telefon: 0372-671 40, vardagar kl 10-12

E-post: ljungby.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/ljungby

KVARTERS OCH- GRAVVÅRDSBESTÄMMELSER

Skogskyrkogården, kv. 03
Solgläntan askgravplats

Beslutat av kyrkrådet
Ljungby pastorat xx-xx-xx

Skogskyrkogården

Skogskyrkogården i Ljungby invigdes den 30 oktober 1921. Arkitekten Sigurdh Lewerentz gjorde första skisserna.

Kyrkogården domineras av ursprunglig tallskog och har inbjudit till utformning med mera friväxande växtmaterial och sammanhängande gräsmattor. Kyrkogårdens första anlagda del speglar 1920-talets kyrkogårdsarkitektur med regelbundna gravkvarter och gravplatser i grus med stenramar och infattningshäckar.

På Skogskyrkogården värnar vi om miljön och den biologiska mångfalden genom att skapa ängsmarker, sorteringsstationer, plantera perenner och ta hand om vårt dagvatten.

Följ med oss i vårt arbete mot en hållbarare framtid!

Askgravplats Solgläntan, kv. 03

Solgläntan är benämningen på askgravplatsen i Allmänna linjerna. Askgravplatsen har tre smykningsytor med plats för namnplattor, ljus och blommor. Askgravplatsen togs i bruk 2025. Askgravplatsen är belägen i Allmänna linjerna, som förr var där de utan medel att betala, begravdes i kronologisk ordning. Genom att återbruka linjerna ger vi liv åt ett kvarter som legat i träda.

Askgravplatsen är skapad med tanke på kvarterets karaktär, men också klimat och hållbarhet med återbrukat material och insektsvänliga växter.

Inom varje enskild gravplats finns plats för en eller två askor/urnor. Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för den gemensamma smykningsytan samt skötsel av platsen. Namn och födelse-dödsdatum för den avlidne gravas på en bronsplatta. Gravplatsen upplåts med begränsad gravrätt. Smyckning och ljusändning får ske på den gemensamma ytan enligt villkoren.

Villkor för Solgläntan, kv. 03

Detta är en gravsättning med upplåtelse av gravrätt i 25 år med starka restriktioner. I enighet med Begravningslagen (1990:1144) och uppdatering, SFS 2016:560*

Anhöriga äger rätt att närvara vid gravsättningen.

Varje enskild gravplats inom askgravplatsen har plats för en eller två askor. Gravsättning sker i löpande följd. Namnplattans placering sker i löpande följd. Gravytan för varje aska är 0,4 x 0,4 m (0,16m²)

Askan skall vara omsluten av urna eller liknande av förgängligt material

Huvudmannen (kyrkogårdsförvaltningen) tillhandahåller, graverar och monterar bronsplattan.

Gravrättsinnehavaren betalar 7725 kronor för bronsplattan, del i anläggning och för skötsel av askgravplatsen som omfattar gravrättstiden på 25 år. Betalning sker mot faktura **

Vid ytterligare gravsättning (förlängning) på askgravplatsen tas en avgift på xxx kronor för komplettering av bronsplatta samt en avgift på 125 kronor/år för förlängning av skötseln av askgravplatsen**

Huvudmannen (kyrkogårdsförvaltningen) svarar för den kollektiva planteringen och övrigt underhåll av askgravplatsen

Gravrätten får förnyas på de villkor kyrkogårdsutskottet beslutar. Om ej förnyelse sker efter 25 år har förvaltningen rätt att ta bort bronsplattan.

Blommor från begravningsgudstjänsten/-ceremonin får ej läggas på askgravplatsen

Snittblommor får endast sättas i vaser som placeras på avsedd plats

Gravljus får endast placeras i ljusbärarna i smykningsytorna

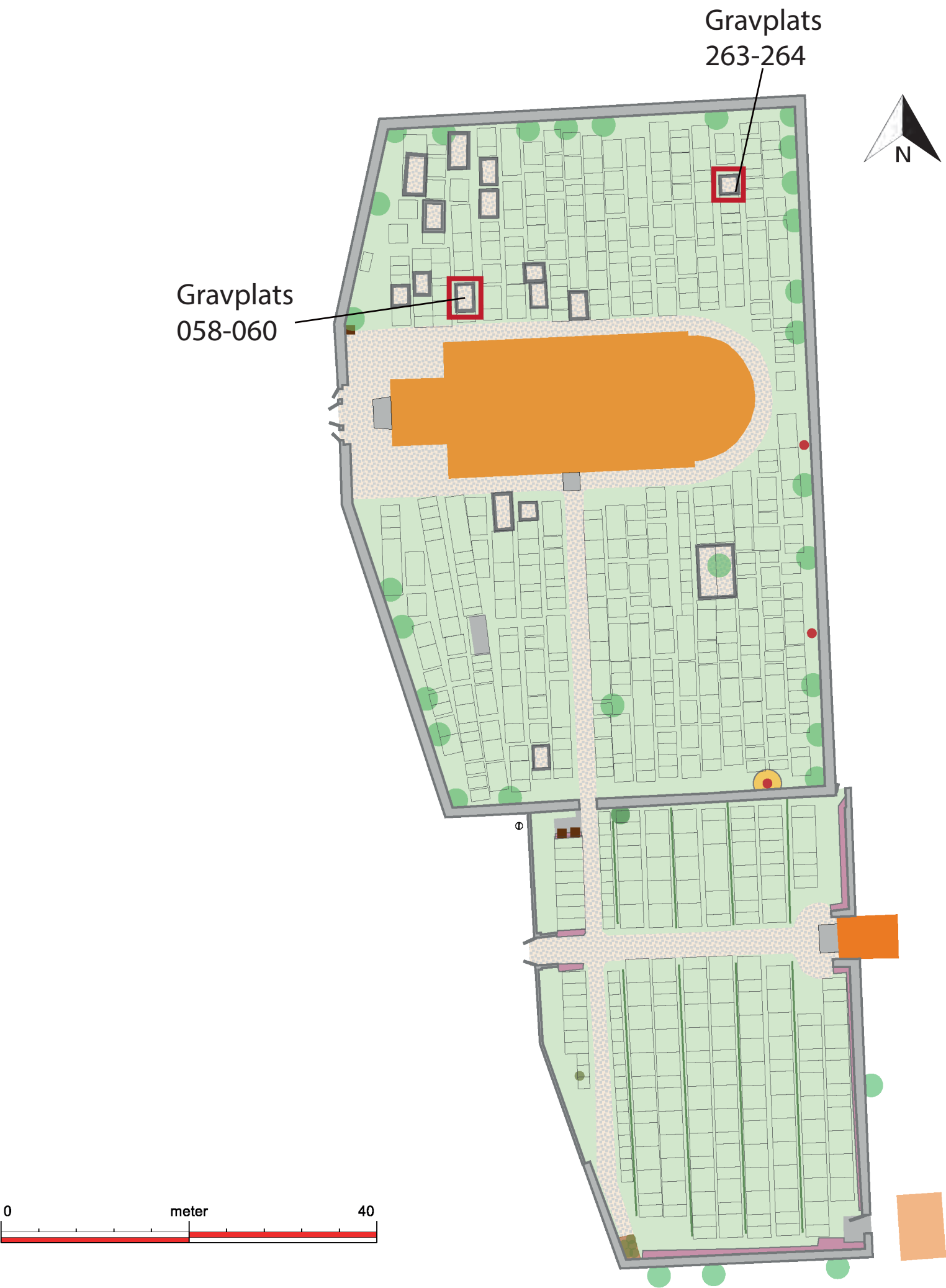
Vissna blommor och ljusrester avlägsnas av kyrkogårdsförvaltningen. Plantering, krukor, kransar, marschaller, gravlyktor, prydnadsföremål m.m. är ej tillåtna och tas bort av kyrkogårdsförvaltningen

** 7 kap 8§ begravningslagen: 8§ En gravrätt får upplåtas med begränsningar som avser bestämmande över gravanordningens utseende och beskaffenhet samt gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Vid upplåtelse av en begränsad gravrätt ska upplåtaren ha ansvar för att gravplatsen hålls i ordnat och värdigt skick.*

***Prisjusteringar kan ske*

Miniaskgravplats Vrå kyrkogård

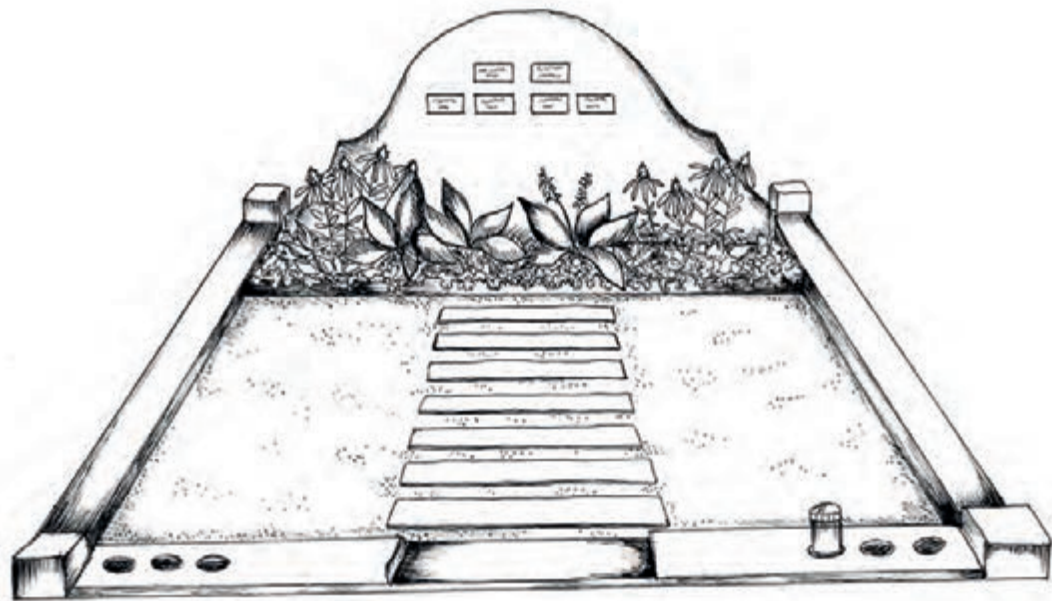
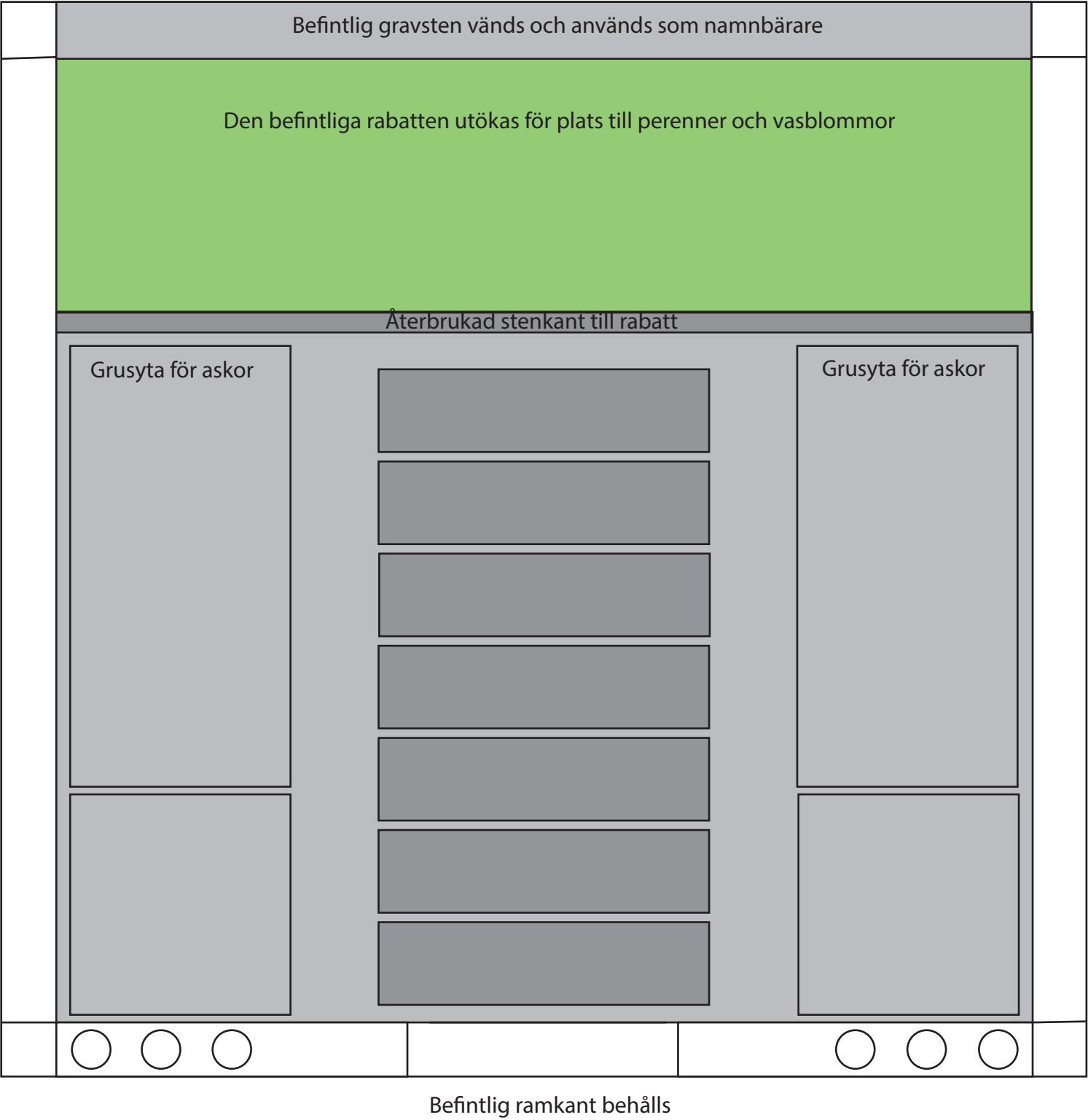
Orienteringskarta, Skala 1:500

Miniaskgravplats Vrå kyrkogård

Gravplats 263-264

Skala 1:10 i A3

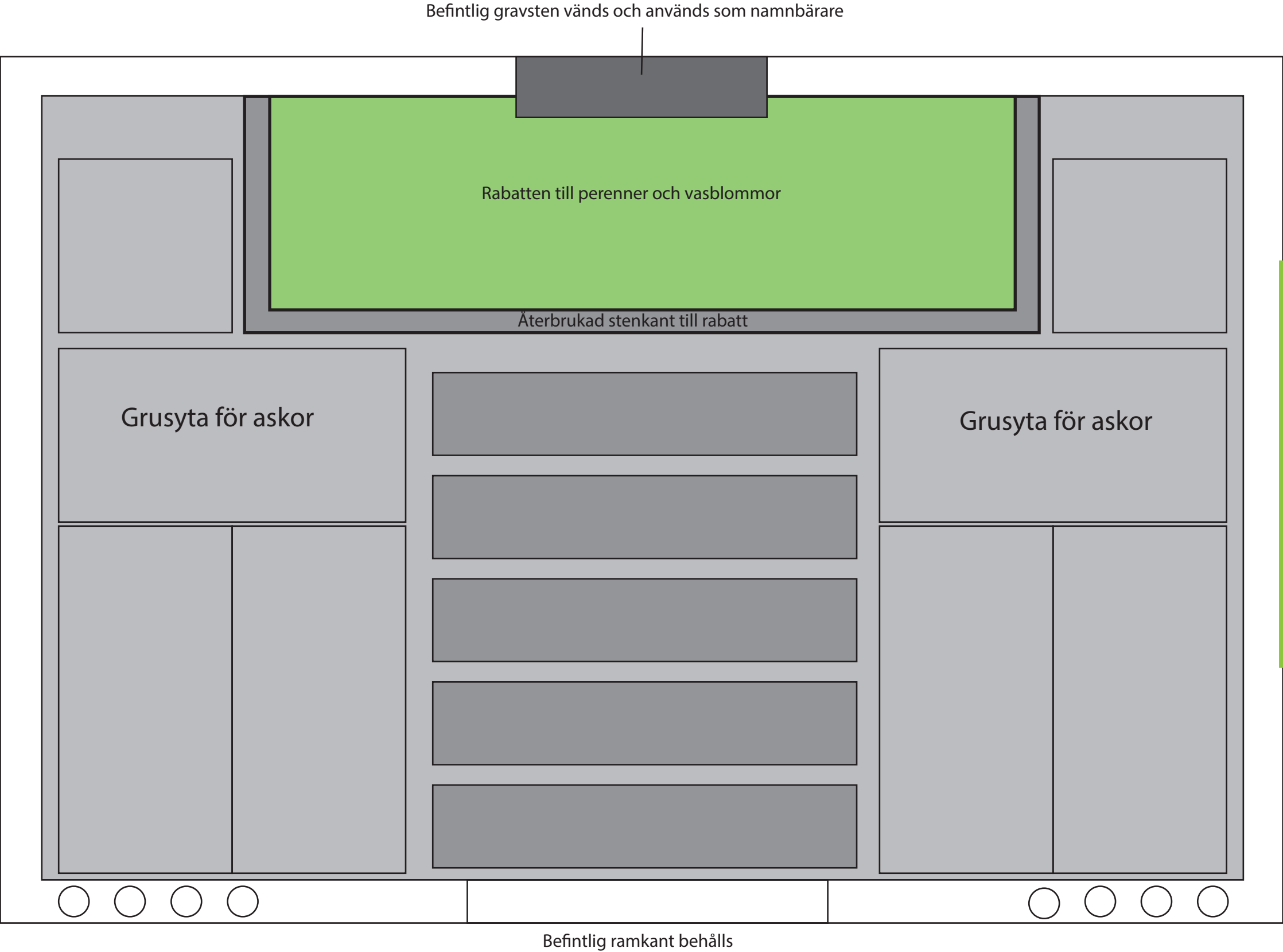

- Gravplatsen behåller sitt kulturhistoriska värde, form och struktur.
- Gravstenen vänds, rabatten utökas och endast den liggande gravstenen flyttas.
- En gång läggs i gruset med återrukade plattor eller naturstensplattor i nuvä med gruset med en bredd på ca 60cm
- Gravsättningsytan är på båda sidor gången och rymmer tillsammans 6 urnor, 2 dubbelplatser och 2 singelplatser
- Grunda hål borras i främre ramen till gravljus ca 7cm i diameter och 2cm djupa.

Miniaskgravplats Vrå kyrkogård

Gravplats 058-060

Skala 1:10 i A3

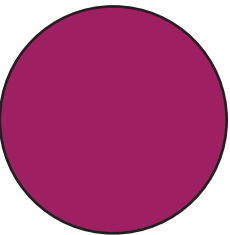
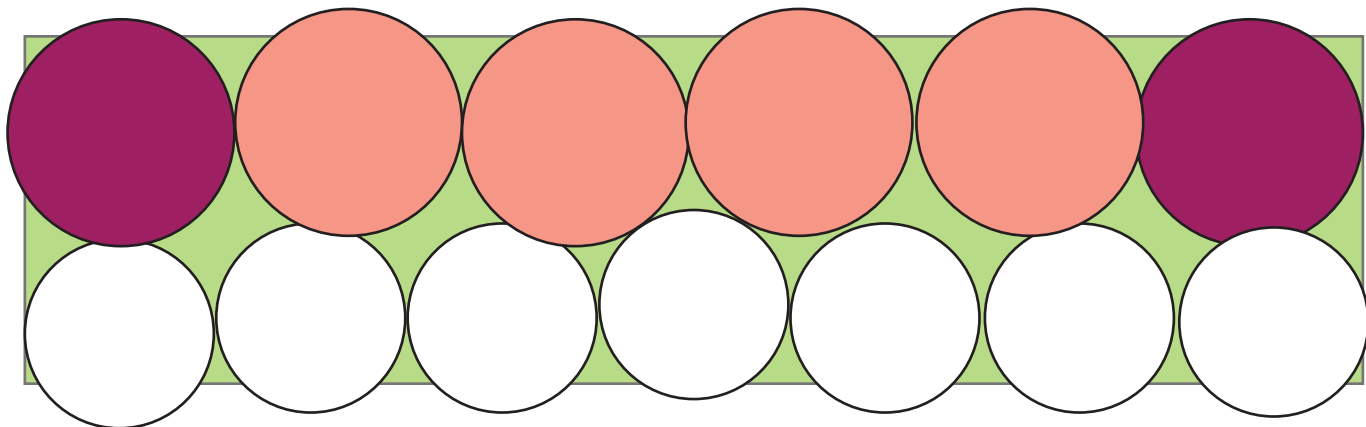

- Gravplatsen behåller sitt kulturhistoriska värde, form och struktur.
- Gravstenen vänds, och rabat anläggs
- En gång läggs i gruset med återbrukade plattor eller naturstensplattor i nivå med gruset med en bredd på ca 90cm
- Gravsättningsytan är på båda sidor gången och rymmer tillsammans 14 urnor, 6 dubbelplatser och 2 singelplatser
- Grunda hål borras i främre ramen till gravljus ca 7cm i diameter och 2cm djupa.

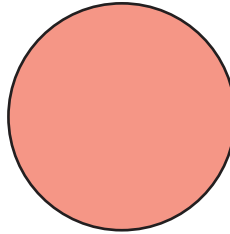
Miniaskgravplatser Vår kyrkogård

Planteringsplan Skala 1:10

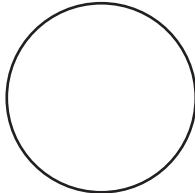
Gravplats 263-264 och 058-060

Astrantia 'Star of Love'
cc 30

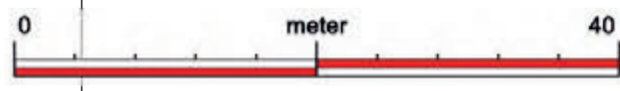
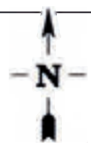
Geum 'Tempo Yellow'
cc 30

Epimedium youngianum 'Niveum'
cc 25

Vårlökar; Tulipa 'Blushing Impression', Tulipa 'Cairo' och Crocus 'Advance'

Askgravplats Skogsljuset, Annerstad
Illustrationsplan
Skala 1:100 i A3

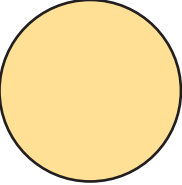
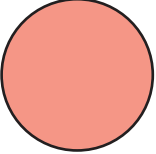
Marktegel Bergenac från Bara Mineraler

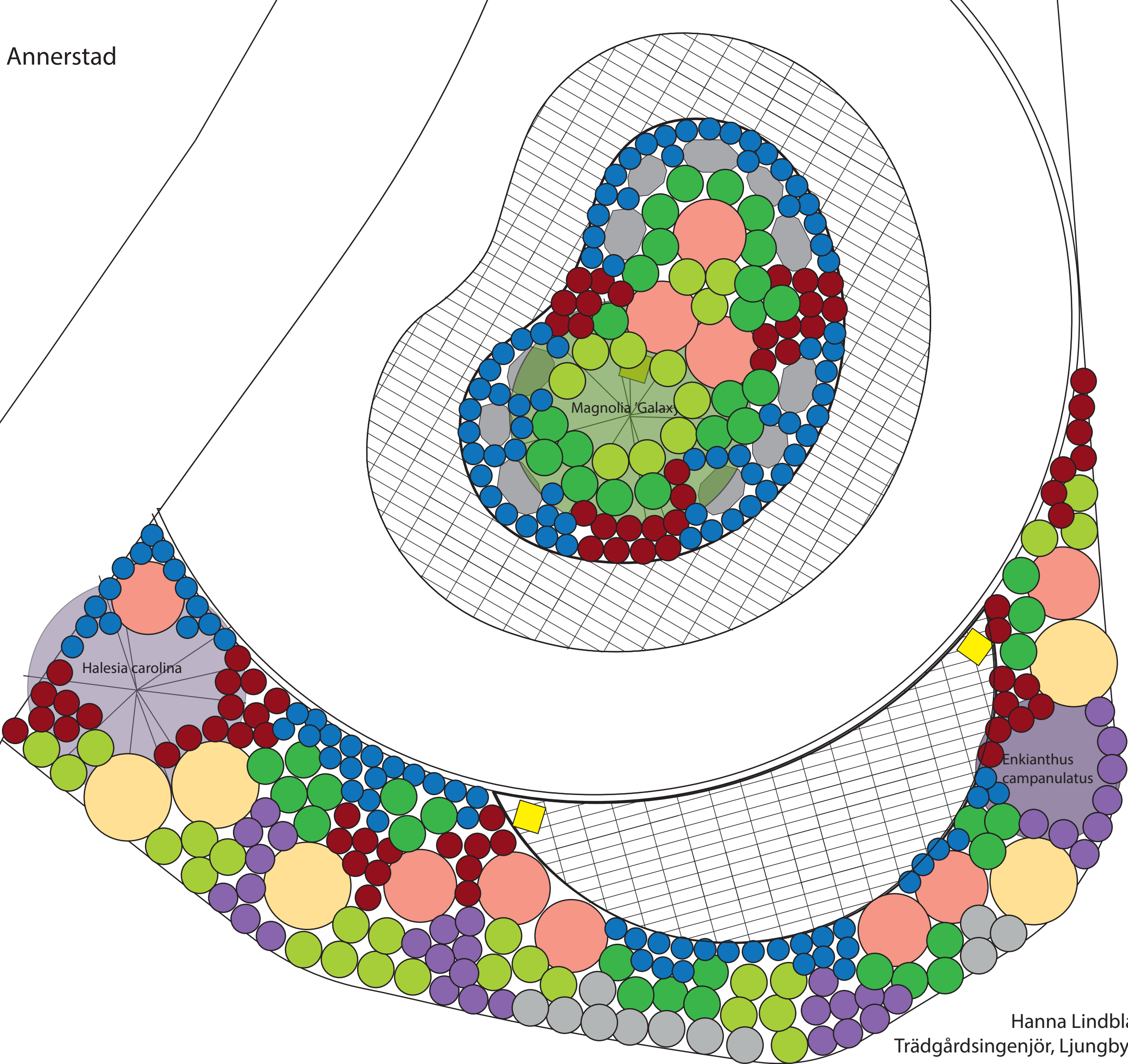
Betongsten som kant i den större cirkeln

Corténkant

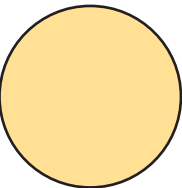
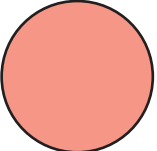
Hanna Lindblad Roche
Trädgårdsingenjör, Ljungby pastorat

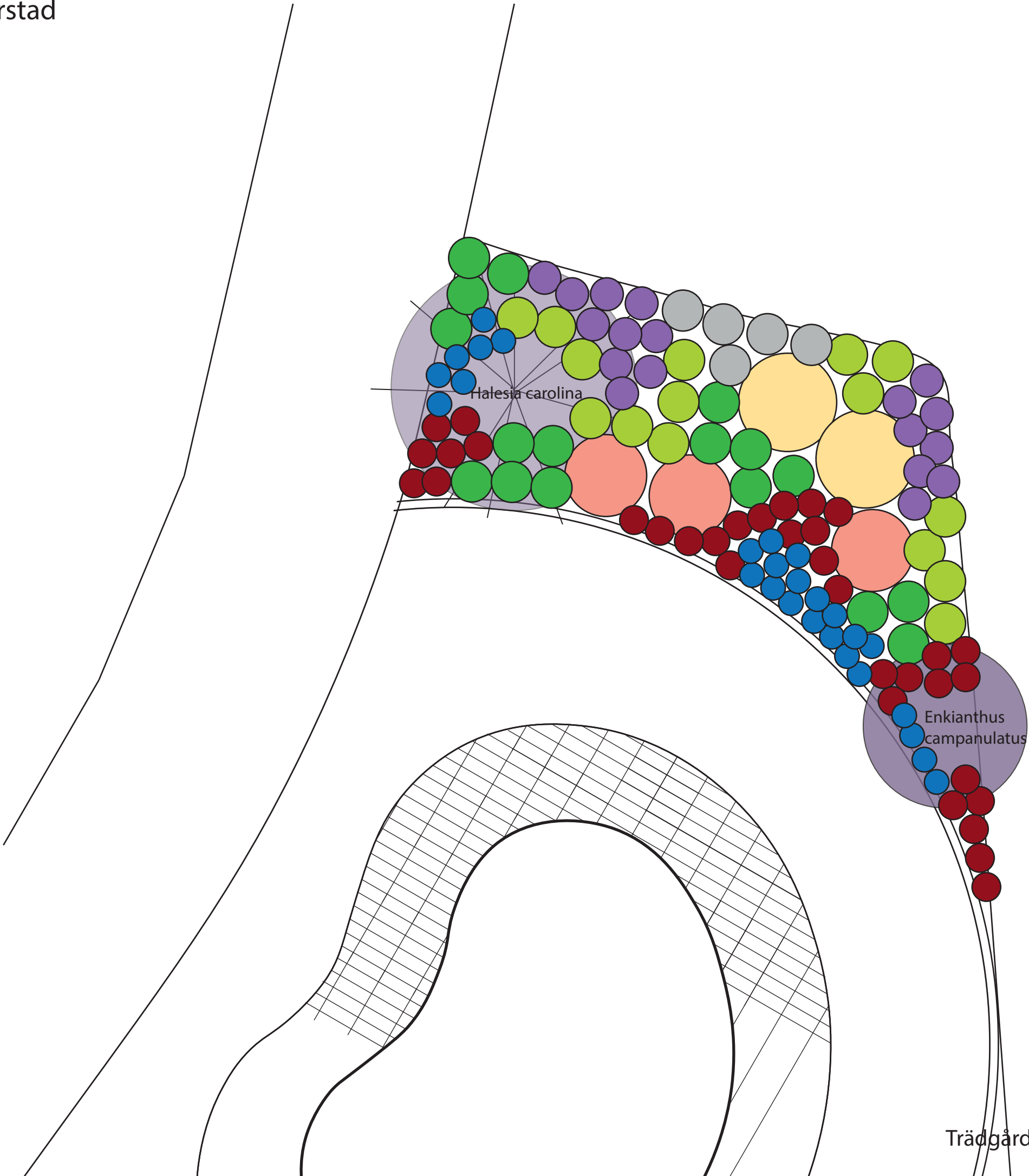
Askgravplats Skogsljuset, Annerstad
Planteringsplan del 1
Skala 1:50 i A3

- Clethra alnifolia
- Rhododendron 'Percy Wiseman'
- Dryopteris erythrosora
- Hosta 'Fortunei Aeumarginata'
- Anemone 'Föräldrahemmet'
- Actaea racemosa
- Lathyrus vernus
- Bistorta affinis 'Darjling Red'

Askgravplats Skogsljuset, Annerstad
Planteringsplan den 2
Skala 1:50 i A3

- Clethra alnifolia
- Rhododendron 'Percy Wiseman'
- Dryopteris erythrosora
- Hosta 'Fortunei Aeuromarginata'
- Anemone 'Föräldrahemmet'
- Actaea racemosa
- Lathyrus vernus
- Bistorta affinis 'Darling Red'

Askgravplats Skogsljuset, Annerstad
Växtförslag

Magnolia 'Galaxy'

Klockbuske

Snödropsträd

Konvaljbuske

Rhododendron 'Percy Wiseman'

Läkesilverax

Höstanemon 'Föräldrahemmet'

Blodbräken

Blomsterfunkia

Bergormrot 'Darjling Red'

Vårärt

Kungsängslilja

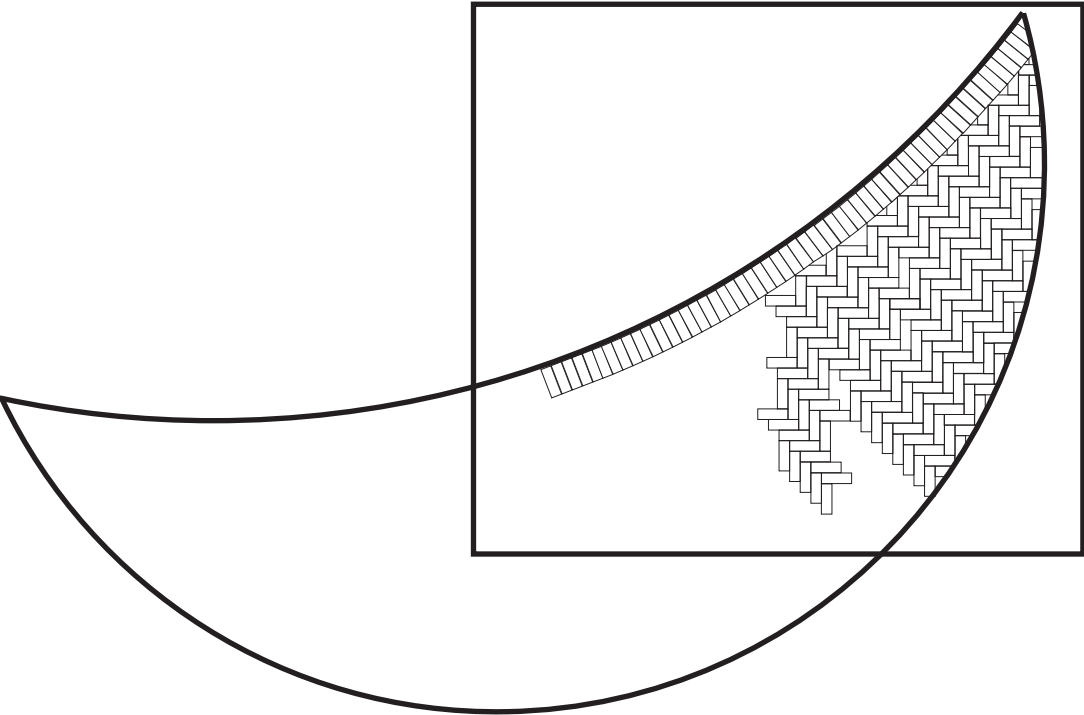
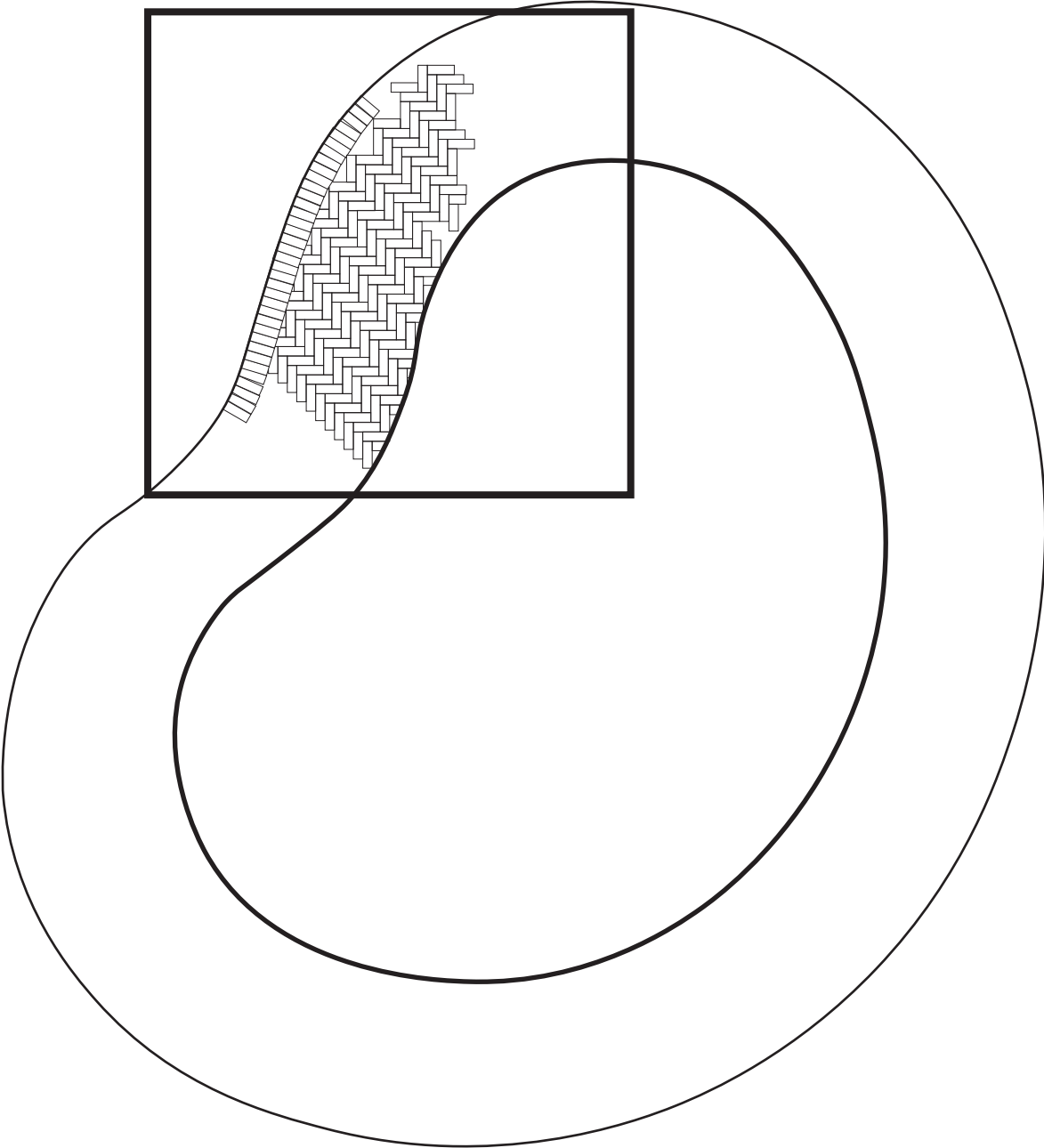
Prydnadslök
'Pink Jewel'

Snökllocka

Hanna Lindblad Roche
Trädgårdsingenjör, Ljungby pastorat

Askgravplats Skogsljuset, Annerstad
Principskiss
Läggmönster, marktegel
Skala 1:50 i A3

Askgravplats Lidhult "Torget"

Orienteringskarta, Skala 1:1000 i A3

Askgravplats Lidhult "Torget"

Nulägesplan

Torget är idag belagt med sjöstensplattor, som på vissa ställen har lyft sig vilket gör att platsen inte är tillgänglig. Häcken runt ytan är i mycket dåligt skick och behöver bytas. Platsen känns idag inte välkomnande och används sällan eller aldrig av besökare på kyrkogården, utan fungerar enbart som en genomfartsväg. Att anlägga en askgravplats på torget skulle ge hela kyrkogården ett lyft, tillföra ett nytt gravskick till kyrkogården och skapa plats för lugn, meditation och sorgebearbetning.

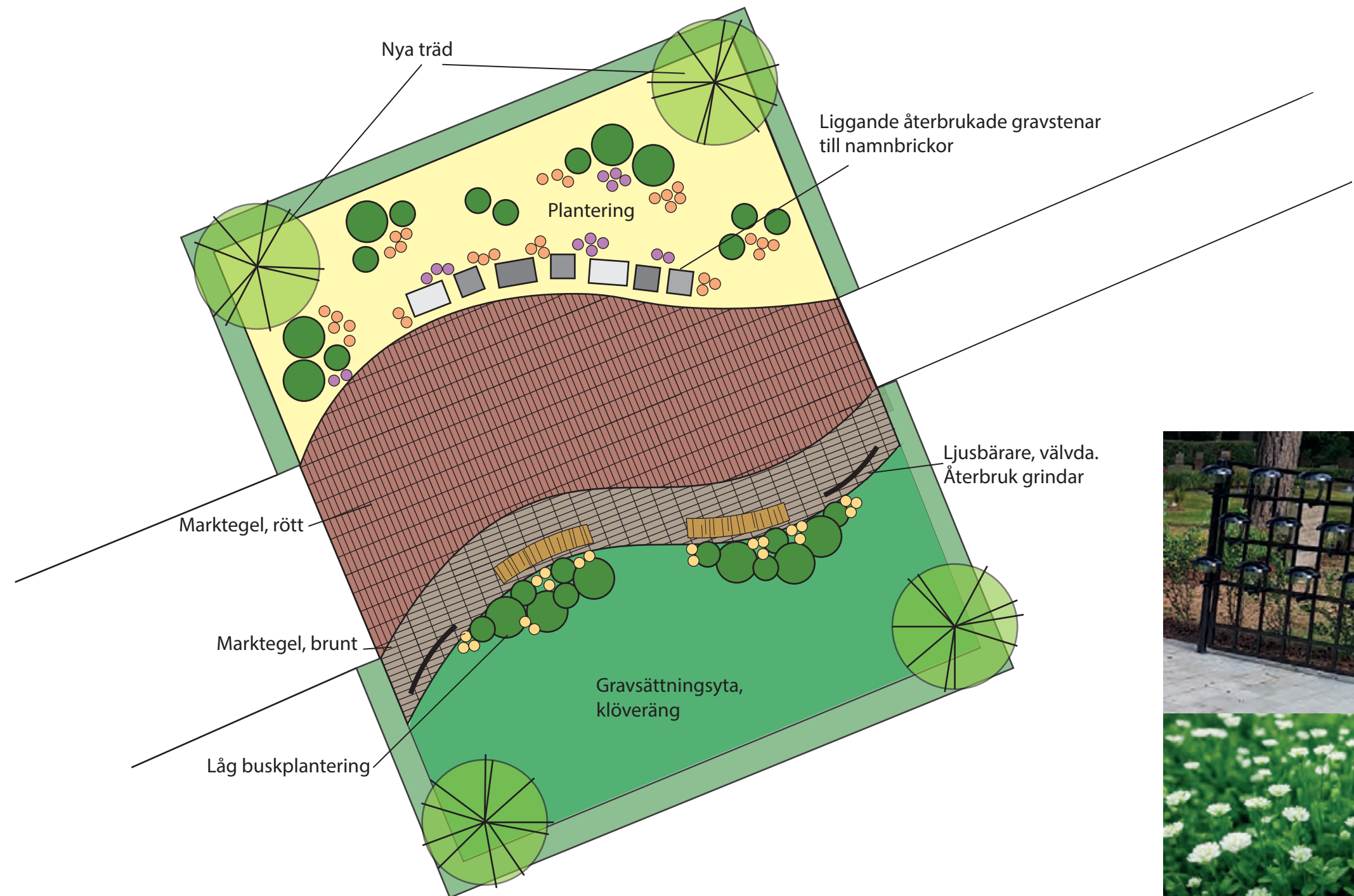
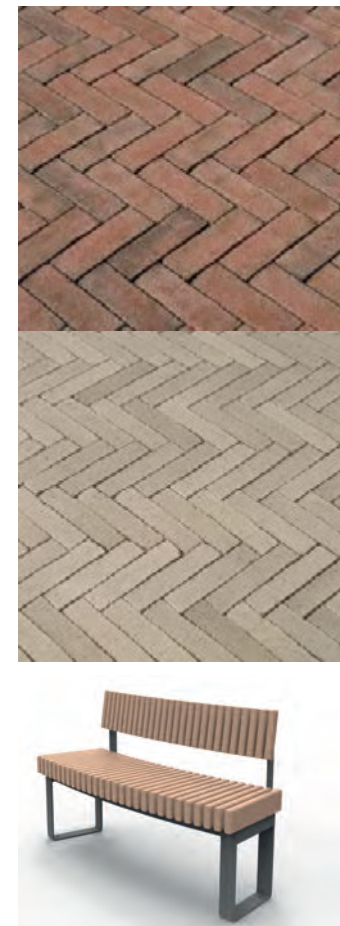
Utdrag ur trädvårdsplanen för Lidhult kyrkogård gällande de 4 oxlarna på torget, där samtliga träd bedömts ha måttlig eller dålig vitalitet

TRÄD NR	TRÄDTYP	LATINSKT NAMN	SVENSKT NAMN	ÅLDERSFAS	UPPSKATTAT PLANTERINGSÅR	STAMDIAMETER VID 1,3M	RISKKLASS (1-4)	ROTSKADOR (1-4)	STAMSKADOR (1-4)	KRONSKADOR (1-4)	VITALITET (1-4)	SANNOLIKHET FÖR KOLLAPS (1-4)	ÅTGÄRD NOTERING
10-2216	gatuträd	SORBUS INTERMEDIA	Oxel	Gammalt	2000	54,00	1	1	1	1	2	1	Underhållsbeskrning
10-2285	gatuträd	SORBUS INTERMEDIA	Oxel	Gammalt	2000	20,50	1	1	1	1	3	1	underhållsbeskrning.
10-2286	gatuträd	SORBUS INTERMEDIA	Oxel	Gammalt	2000	24,50	2	1	1	1	2	2	
10-2287	gatuträd	SORBUS INTERMEDIA	Oxel	Vuxet	2000	21,50	1	1	1	1	3	2	håll under uppsikt.

Askgravplats Lidhult "Torget"

Illustrationsplan

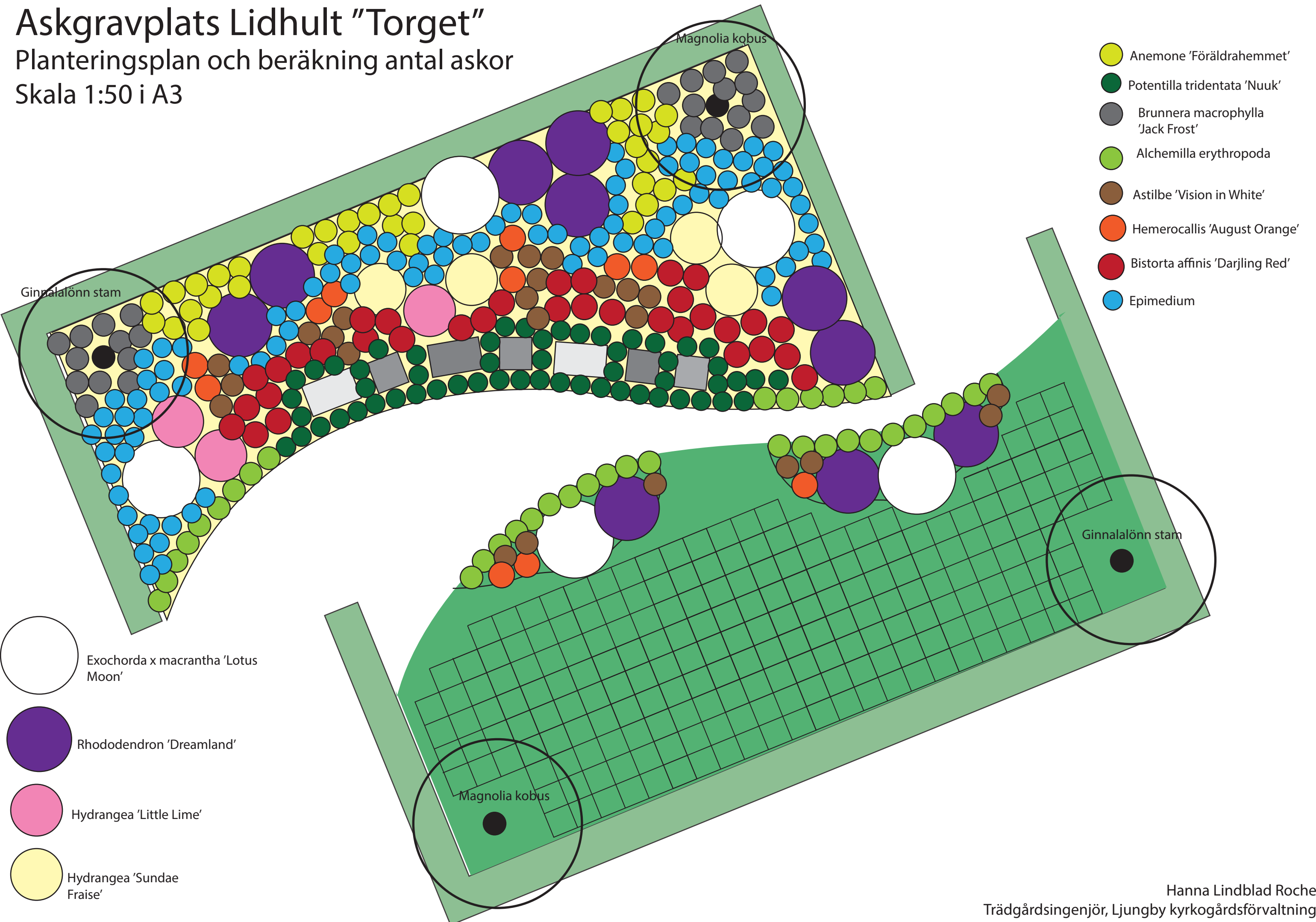
Skala 1:100 i A3

Askgravplats Lidhult "Torget"

Planteringsplan och beräkning antal askor

Skala 1:50 i A3

Askgravplats Lidhult "Torget"

Växtförslag

Magnolia kobus

Acer tataricum ssp. ginnala

Exochorda 'Lotus Moon'

Hydrangea 'Sundae Fraise'

Hydrangea 'little Lime'

Rhododendron 'Dreamland'

Anemone 'Föräldrahemmet'

Astilbe 'Vision in White'

Hemerocallis 'August Orange'

Bistorta 'Darjling Red'

Epimedium 'Frohnleiten'

Brunnera 'Jack Frost'

Potentilla 'Nuuk'

Alchemilla erythropoda

Askgravplats Lidhult "Torget"

Principskiss läggningssmönster

Marktegel

Skala 1:50 i A3

Trädplan för Vrå kyrkogård

Antagen den xx-xx-xxxx av xxxxxxxxxxxx

Innehållsförteckning

1	Lagstiftning	3
1.1	Metod	4
1.2	Målet med trädplanen	4
2	Vrå kyrkogård	5
2.1	Historia	6
2.2	Befintliga arter på Vrå kyrkogård	7
3	Bedömning av träden på Vrå kyrkogård	8
4	Inventering av nuvarande träd	9
4.1		9
5	Åtgärder	10
5.1	Trädkrans	10
5.2	Solitärträd	11
6	Skyddsvärda träd	13
6.1	Sammanställning av ”särskilt skyddsvärda” träd:	14
6.2	Naturvärden på Vrå kyrkogård	16
7	Slutsatser	18
7.1	Baserat på utvärderingen av kyrkogården rekommenderas följande åtgärder:	18
8	Källor	19

Bilagor

Bilaga 1: Inventeringssammanställning

Bilaga 2: Översiktskarta med trädnummer.

Bilaga 3: Översiktskarta med förslag för nyplantering, resultat om tio år.

Bilaga 4: Bedömningsparametrar

Hanna Lindblad Roche, trädgårdsingenjör

Ljungby kyrkogårdsförvaltning

Besöksadress: Donationsgatan 2

Postadress: Box 4, 341 21 Ljungby

Tel: 0372-671 40, 671 31 Fax: 0372-887 31, 671 67

E-post: ljungby.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/ljungby

1 Lagstiftning

Enligt lagen om kulturminnen (SFS 1988:950) ska kyrkobyggnader, kyrktomter och begravningsplatser inom Svenska kyrkan vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte minskar. De kulturhistoriska värdena på begravningsplatserna är många och påverkar det dagliga och långsiktiga arbetet på kyrkogårdar och begravningsplatser. Träden på begravningsplatser berörs i hög grad av kulturminneslagen men också av miljöbalken, generella biotopskyddet, arbetsmiljölagen, begravningslagen m.fl.

Det är oftast förvaltarens ansvar att kontrollera om träden har någon typ av skydd eller om åtgärden på olika sätt kan påverkas av olika lagstiftningar. Detta kan exempelvis vara artskyddsförordningen 4 § som skyddar bo- och viloplatser för djurliv, vilket innebär att om exempelvis fladdermöss förekommer i ett träd någon gång under året så finns det ett lagstadgat skydd som hindrar åtgärder som kan förstöra denna bo- eller viloplatz. Skydd/lagar som kan vara aktuella enligt Östberg & Rowicki (2022) är:

- Artskydd och fridlysning.
- Biotopskydd.
- Byggnadsminne.
- Kyrkligt kulturminne.
- Natura 2000.
- Naturminne.
- Naturresevat och kulturresevat.
- Områdesbestämmelser och marklov.
- Riksintressen.
- Samråd om väsentlig ändring av naturmiljön.
- Strandskydd.

Kyrkogårdar är inte bara en plats för sörjande, de är även viktiga ur både ett kulturhistoriskt och ett biologiskt perspektiv. Många gånger är det här som vi kan hitta gamla träd som har skötts under lång tid. Både de karaktäristiska trädkransarna och sorgeträden vittnar om de ideal som fanns så långt tillbaka som för 150 år sedan. De stora och gamla träden är även biologiskt viktiga tack vare de många egenskaper som just gamla och stora träd har, exempelvis barkformationer, förekomst av död ved, håligheter och en stor variation av livsmiljöer.

För att kunna sköta och utveckla dessa viktiga egenskaper är en trädplan en nödvändighet. Utan en tydlig vårdplan finns det en stor risk att insatser görs utan hänsyn till de kulturhistoriska eller biologiska värdena. Det blir också svårt att utveckla kyrkogården så att såväl nutida som framtida generationer kan ta del av de värden som träden tillför. En trädplan måste därför beröra de historiska perspektiven samt bevarandet och utvecklandet av kyrkogårdarnas grönstruktur.

1.1 Metod

Träden har inventerats med hjälp av läsplatta, Aveny Karta Träd och klave ute på plats av Mikla Blomster 2014. Trädplanen har sedan uppdaterats 2025 av Hanna Lindblad Roche, med hjälp av Aveny MyCarta Drift och underhåll samt visuell bedömning ute i fält. Aveny Karta Träd och Aveny Drift och underhåll är GIS-baserade dataprogram där träden registreras, får ett löpnummer och hamnar i en karta över aktuell kyrkogård. Data om trädet registreras efter olika rubriker som sedan hämtas ut i rapporter. Aveny Karta Träd bygger på *Standard för trädinventering i urban miljö* av Johan Östberg, Tim Delshammar, Ann-Mari Fransson och Anders Busse Nielsen. Den kompletta inventeringen redovisas i Bilaga ett. I denna trädplan tas därför bara specifika träd upp eller så behandlas träden som en grupp.

1.2 Målet med trädplanen

Syftet med trädplanen är att skapa ett redskap för att kunna sköta kyrkogården på ett sådant sätt att de kulturhistoriska och biologiska värdena bevaras och utvecklas. Trädplanen ska även verka för att kyrkogårdarnas trädbestånd blir motståndskraftigt mot sjukdomar.

Målsättningen är att denna trädplan ska vara ett verktyg för att bibehålla och utveckla kyrkogårdens gröna kulturarv. Trädplanen ska vara ett aktivt dokument som regelbundet uppdateras. Planen ska också vara ett stöd i det dagliga underhållsarbetet och innehålla råd och anvisningar för såväl bevarande som nyplantering av träd.

För att nå dessa mål vill förvaltningen lyfta fram och förstärka den karaktär som finns i dag på kyrkogården. Vi vill behålla en trädkrans runt kyrkogården, och både bevara och plantera in sorgeträd, som varit en del av kyrkogårdens struktur tillbaka i tiden.

2 Vrå kyrkogård

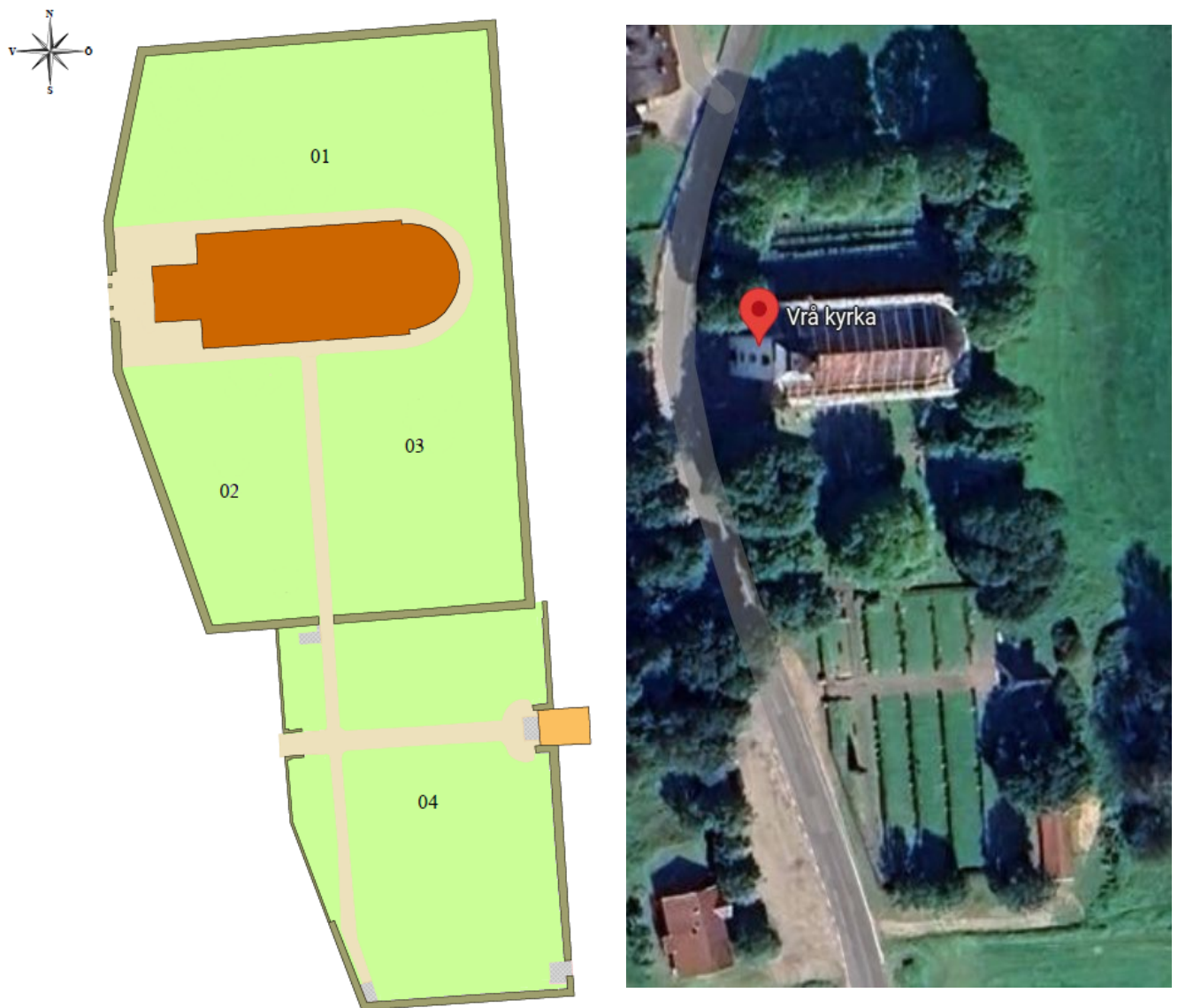
Vrå kyrkogård ligger på en höjd i den södra delen av Vrå, precis intill landsvägen som går mellan Vrå och Knäred. År 1543 nämns Vrå socken i skrift för första gången. Den gamla kyrkogården och kyrkan har medeltida anor, men kyrkan som står där idag byggdes mellan åren 1834 och 1836 på samma plats som den medeltida kyrkan. Den enda kända utvidgningen av kyrkogården gjordes år 1964, åt söder. År 1966 byggdes en redskapsbod strax öster om den södra delen. Fyra år efter utvidgningen, år 1968, byggdes ett bårhus i anslutning till den södra delen, ritat av Uno Larsson vid Halmstad Arkitekt och Ingenjörbyrå. År 1990 byggdes ett församlingshem med personallokaler på andra sidan landsvägen sydväst om kyrkan. Nordväst om kyrkogården ligger en gammal sockenstuga och en före detta skola.

Den norra delen av kyrkogården omgärdas av en kallmurad stenmur. På norra och östra sidan är muren terrasserad, eftersom kyrkogården ligger på en höjd. Den södra delen omgärdas av en mur med en cementkärna och en fasad av gråstenar. På insidan har vissa sträckor av muren en gräsvall, medan muren på andra ställen är blottad. Tidigare har hela murens insida haft en gräsvall men den togs bort på den östra, södra och delar av den västra sidan för att ge plats åt fler gravplatser.

Det finns fyra ingångar till de två delarna av kyrkogården. Huvudingången som leder till kyrkan ligger till väster i muren till den norra delen. Till väster i den södra delen finns också en ingång av mer huvudingångskaraktär. Till den södra delen finns det två ingångar, en i det nordöstra och en i det sydöstra hörnet. Den i söder används inte och det finns en rabatt framför grinden i dag. Den i norr leder till ekonomibyggnaden. Alla gångar är belagda med grus.

Kyrkogården omgärdas av en trädkrans av lönn, både skogslönn och tysklönn. Det finns tre solitärträd på kyrkogården i dag, en hästkastanj (*Aesculus hippocastanum*), en ek (*Quercus robur*) och en hängask (*Fraxinus excelsior* 'Pendula'). På den norra delen finns inga rygghäckar, men på den södra finns rygghäckar av häckoxbär och tuja. I det sydvästra hörnet finns planterat vildvin och på muren kring den norra delen finns fetbladsväxter.

Trädplan för Vrå kyrkogård

Figur 1 och 2 Karta och flygfoto över Vrå kyrkogård

2.1 Historia

1834–1836	Den nya kyrkan byggs.
1964	Kyrkogården utvidgas åt söder.
1968	Ett bårhus byggs.
1990	En personal- och samlingsbyggnad byggs.
2010	En arborist besöker kyrkogården, kastanjens krona beskärs och avlastas.
2014	En trädplan upprättas.
2025	Trädplanen uppdateras.

2.2 Befintliga arter på Vrå kyrkogård

2.2.1 *Acer platanoides*

Acer platanoides, skogslönn, är ett stort träd med en rund och tät krona som sällan blir äldre än 150 år. Den största kända lönnen i Sverige var 27 meter hög och 5,55 meter i stamomkrets, mätt i brösthöjd. Bladen angrips ofta av tjärfläcksjukan (*Rhytisma acerinum*).

2.2.2 *Acer pseudoplatanus*

Acer pseudoplatanus, sykomorlönn eller tysklönn, blir upp till 20 meter hög och 10–12 meter bred. Kronan är hög och tät. Trivs bäst i väl dränerad jord, och sätter mycket frön vilket kan bli ett ogräsproblem.

2.2.3 *Aesculus hippocastanum*

Aesculus hippocastanum, hästkastanj, är ett stort träd som ger djup skugga. Hästkastanjen kan bli 15–20 meter hög och 10–12 meter bred. Hästkastanjen behöver sällan beskäras och mår inte heller bra av beskärning. Frukterna är stora och tunga och kan orsaka skador om de till exempel faller på en bil.

Hästkastanjen har under senare år drabbats av sjukdomar. En av de sjukdomar som spridit sig fortast är minerarmalen, *Cameraria ohridella*, som orsakar bruna fläckar på bladen som sedan faller av.

En annan sjukdom som angriper hästkastanj, och som spridit sig snabbt de senaste 10 åren är kastanjeblödarsjuka, som är en bakteriesjukdom orsakad av *Pseudomonas syringae* pv. *Aesculi*. Angripna träd får små rostbruna fläckar som blir allt större och utvecklas till blödande sår. Sjukdomen kan leda till att delar eller hela trädet dör.

2.2.4 *Fraxinus excelsior* 'Pendula'

Fraxinus excelsior, ask, är ett högväxt träd som kan bli riktigt gammalt. Ett av de största kända exemplaren är 30 meter högt och 6,35 meter i stamomkrets. Asken förvildas lätt genom fröspridning men blommar först när den uppnått en ålder på ca 30 år. Ask finns i flera namnsorter, bland annat 'Pendula', med hängande grenar. Ask har under de senaste årtionden drabbats av askskottssjukan.

Askskottssjukan är en svampsjukdom som upptäcktes på ask i början av 2000-talet. Sjukdomen sprids med svampsporer och angriper askar i hela Sverige. Ingen ask är immun, men motståndskraften varierar. Det är de unga skotten och knopparna som drabbas. Skott torkar in och knoppar slår inte ut. Sjukdomen letar sig sedan in på äldre ved och till slut dör hela trädet.

2.2.5 *Quercus robur*

Quercus robur, skogsek, kan bli mycket gammalt, upptill 1000 år. Skogseken blir 20–25 meter hög, ibland upp till 30 meter, och kan bli lika bred. På grund av sin ålder och storlek är skogseken viktig ur biologisk synpunkt. Eken kan plötsligt utan förvarning släppa stora grenar på våren. Stammen är sällan genomgående.

3 Bedömning av träden på Vrå kyrkogård

Bedömningen av samtliga träd har gjorts visuellt med utgångspunkt från internationella rekommendationer där olika typer av defekter, exempelvis sprickor, rötangrepp eller avvikande växtsätt, tolkas. Utifrån bedömningen har rekommendationer gjorts kring trädens framtida behov av åtgärder, övervakning och vidare undersökningar. Metoden är väl beprövad och innebär att inga skador uppkommer på träden.

Nedan finns en lista på de parametrar som har använts vid besiktningen av träden.

- Trädnummer.
- Trädart, vetenskapligt namn, svenskt namn
- Visuell bedömning (år).
- Stamdiameter, 1,3 meters höjd (cm).
- Riskklass (1–4).
- Rotskador (1–4).
- Stamskador (1–4).
- Kronskador (1–4).
- Vitalitet (1–4).
- Symptom notering
- Åtgärdsbehov och notering

4 Inventering av nuvarande träd

Den kompletta inventeringen av träden på Vrå kyrkogård redovisas i bilaga ett. Här nedan redovisas de träd som har bedömts som extrem eller hög risk, mycket dålig eller dålig vitalitet och de träd som fått åtgärden att de ska fällas och därefter de åtgärder som ska tas.

Ibland är det grenar som utgör risken och genom att avlägsna dessa så kan riskklassningen sänkas. Därför är det viktigt att innan fällningsarbetet börjar se över varje träd ingen. Så långt det är möjligt vill vi undvika att fälla ett träd.

4.1

Nr	Namn	Hälsotillstånd, kommentar	Åtgärd
12-1737	<i>Quercus robur</i>	Dålig vitalitet, intorkad krona	Fällning och nyplantering av samma art inom 10 år
12-1745	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	Mycket dålig vitalitet, enbart rotskott som lever	Fällning snarast, nyplantering av annat sorgeträd inom samma kvarter
12-1755	<i>Acer platanoides</i>	Dålig vitalitet	Beskär döda grenar, utbyte mot samma art inom 10 år
12-1758	<i>Acer platanoides</i>	Dålig vitalitet, håligheter i stam med fågelbo	Bevarandevärd, men hålls under uppsikt
12-1752	<i>Acer platanoides</i>	Dålig vitalitet. Håligheter i stam med mulm	Avlasta tvådelad krona.
12-1754	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Dålig vitalitet, står för nära muren, rotskador	Fällning inom 10 år
12-1756	<i>Acer platanoides</i>	Dålig vitalitet	Fällning inom 10 år
12-1757	<i>Acer platanoides</i>	Mycket hög risk och dålig vitalitet. Sav och svamp på stam.	Fällning snarast och nyplantering av samma art inom 5 år
12-1767	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Dålig vitalitet, många döda grenar	Beskär döda grenar snarast
12-1735	<i>Quercus robur</i>	Dålig vitalitet och kronskador	Mycket dålig lövtäckning. Fällning och nyplantering av samma art inom 10 år
12-1741	<i>Acer platanoides</i>	Hög risk, dålig vitalitet	Avlastning av kronan snarast, fällning inom 5 år

5 Åtgärder

Vegetationen är mycket viktig för kyrkogårdarnas karaktär. Äldre, döende träd som utgör en säkerhetsrisk eller helt förlorat sin estetik såväl i trädkransen som fristående bör därför i största möjliga mån ersättas med träd av samma sort. Är det inte möjligt att plantera samma sort, planteras träd med liknande kvalitéer. Begravningslagen (SFS 1990:1144) påverkar trädvården på begravningsplatser då gravplatsen ägs av gravrättsinnehavaren. Detta gör att om åtgärder på träd ska göras och de står på en gravplats med aktiv gravrätt kan gravrättsinnehavaren vara ägare till trädet. Men i de fall där det inte går att visa på att trädet planterats av gravrättsinnehavaren är det förvaltningen som ansvarar för trädet och dess skötsel. Gravrättsinnehavare bör dock informeras vid större åtgärder så som fällning och nyplantering. Det ses däremot inte vara nödvändigt vid normala skötselinsatser så som beskärning.

5.1 Trädkrans

Sju träd i trädkransen tas ner, inom 5 eller 10 år, beroende på vitalitet och riskklassning. Många av de gamla lönnarna i trädkransen har dålig vitalitet och de som planeras fällas bedöms även vara en risk för person eller egendom. Samtliga av de äldre träden i trädkransen är planterade nära stenmuren som omgärdar kyrkogården. Vid nyplantering bör man flytta in träden längre ifrån stenmuren för bättre etablering och minska framtida skador på muren. De träd som byts ut i trädkransen är 12–1737, 12–1755, 12–1757, 12–1735 och 12–1741.

Träd i trädkransen som fälls men inte återplanteras är 12–1754 och 12–1756 på grund av att det är dåligt med utrymme.

Trädkransen är bitvis planterad för tätt och behöver glesas ut. Därför återplanteras inte alla de träd i trädkransen som tas ned, det planteras inga träd direkt intill kyrkan, då det är platsbrist.

Figur 3 och 4: Bilder på träd 12–1757 med sav och svampangrepp på stammen och 12–1735 med dålig lövtäckning och dålig vitalitet

5.2 Solitärträd

På Vrå kyrkogård finns idag enbart tre solitärträd, varav ett utgör en extrem risk och har mycket dålig vitalitet. Hängasken med trädnummer 12–1745, som står på en ramgrav och enbart lever genom rotskott från grundstammen. Asken fällt snarast då den utgör risk för gravrättsinnehavare och besökare. Det är inte lämpligt att återplantera på samma plats, utan ett nytt sorgeträd av annan art, planteras inom kvarteret inom 5 år. Förslag på nyplantering med purpurapel eller prydnadskörsbär för blomning.

Figur 7: Bild på hängasken men mycket dålig vitalitet

6 Skyddsvärda träd

Åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd som är framtaget av naturvårdsverket tar upp fem miljöer som ses som särskilt viktiga pga. värdet för fridlysta och rödlistade¹ arter. Det finns det ofta ett stort bevarande värde i miljöerna: grova och gamla ekar (*Quercus robur*), gårdsmiljöer, hamlade träd, parker och kyrkogårdar och alléer och träd nära väg. För att de i de miljöerna ofta finns särskilt skyddsvärda träd.

Åtgärdsprogrammet har ingen laglig kraft utan ska ses som ett hjälpmedel från naturvårdsverket.

I åtgärdsprogrammet tar man upp tre sorts träd som ses som särskilt skyddsvärda:

- a) jätteträd; träd grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd².
- b) mycket gamla träd; Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- c) grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Även om träd inte uppfyller kriterierna kan de ändå vara ett skyddsvärt träd med rödlistade arter, kulturvärde eller något annat som för regionen/platsen/området anses bevarande värt. Det finns även vissa trädmiljöer som är prioriterade i åtgärdsprogrammet, miljöer som:

- utgöra särskilt viktiga livsmiljöer för fauna och flora.
- ha höga natur-, kultur- och upplevelsesvärden.
- vara av nationellt bevarandeintresse, minst en av trädmiljöerna ska dessutom vara en ansvarsmiljö i ett internationellt perspektiv.

Och kan:

- vara i akut behov av särskilda bevarandeåtgärder som kräver en samlad kraftansamling för att gynnsam bevarandestatus ska kunna upprättas och/eller vidmakthållas.
- vara definierade och avgränsade så att de är användbara för att formulera uppföljningsbara bevarandemål.

¹ Skillnaden mellan fridlysta och rödlistade arter är att en fridlysning beslutas av regering med stöd av miljöbalken och artförordningen. Detta innebär att en fridlysta arterna i Sverige skyddas av lag och det är arter som bedöms försvinna eller löper risk för plundring. En rödlistning däremot bygger på en arts överlevnadschans i ett område ex. i Sverige. Rödlistan visar på en arts risk att dö ut. Rödlistan har flera nivåer: nationellt utdöd, akut hotad, stark hotad, sårbar, nära hotad, och kunskapsbrist. Rödlistan används nationellt men har alltså ingen laglig grund i Sverige men använd ofta som underlag och argument. Det finns heller ingen koppling mellan fridlysning och rödlistning. Bara för att en art är fridlyst behöver den inte vara rödlistad och tvärtom

² Ibland används begreppet grova jätteträd och då syftar man på träd med en diameter över 1,27 meter och cirka 4 meter i omkrets.

6.1 Sammanställning av ”särskilt skyddsvärda” träd:

På Vrå kyrkogård finns fyra träd som bedöms som särskilt skyddsvärda. Dessa träd är samtliga grövre än 40 cm i diameter och har håligheter i stammen med mulm.

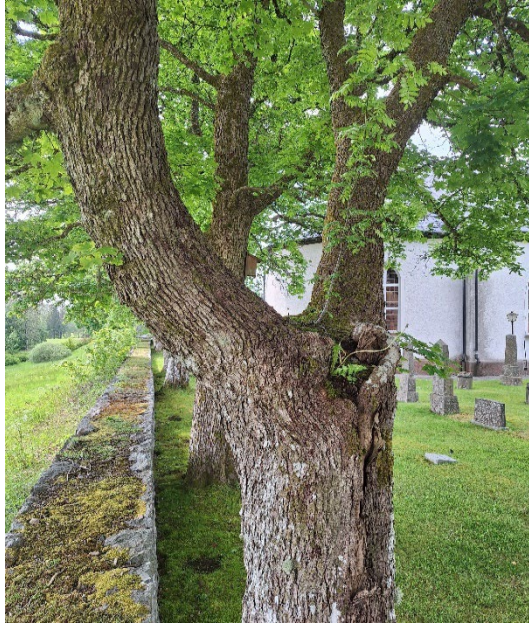
Hästkastanjen (*Aesculus hippocastanum*) med trädnummer 12–1739 har en stamdiameter på 120–140 cm. Stammen delar sig i två ca 1,5 m ovan mark. Delningen har skapat en hålighet som innehåller mulm. Hästkastanjen är också särskilt skyddsvärt på grund av sin storlek och inverkan på kyrkogårdens karaktär och ska skyddas och skötas på ett sådant sätt att trädet kan bevaras så länge som möjligt.

Figur 8: Bild på hästkastanjen 12–1739, med tvådelad stam

Trädplan för Vrå kyrkogård

Två skogslönnar (*Acer platanoides*) med trädnummer 12–1758 och 12–1752 har vardera en större hålighet i stammen. Den ena innehåller mulm, och den andra används av fåglar som bo.

Figur 9 och 10: Lönnar i trädkransen med håligheter i stammen

Det sista trädet som är särskilt skyddsvärt är en tysklönn (*Acer pseudoplatanus*) i trädkransen, med trädnummer 12–1746. Trädet har flera håligheter i stammen, och minst en som innehåller mulm.

Figur 11: Träd 12–1746 med hålighet i stam

6.2 Naturvärden på Vrå kyrkogård

Efter naturvärdesinventeringen på Vrå kyrkogård kom slutsatsen att 16 träd har naturvärden värda att bevara.

- Lönnarna med trädnummer 12–1763 och 12–1764 har en dammgödslad lavflora med flera lavar, bland annat porlav som är en signalart.
- Tysklönnen med trädnummer 12–1767 har även den en rik lavflora som gynnats av dammgödsling en av lavarna är signalarten fällmossa.
- På lönnen med trädnummer 12–1742 finns bland annat signalarten lönnlav.
- På tysklönnarna med trädnummer 12–1746 och 12–1754 växer det ett flertal lavar som gör att de är intressanta.
- På lönnarna med trädnummer 12–1747, 12–1749, 12–1750, 12–1751, 12–1752 och 12–1753 växer det bland annat tre signalarter; lönnlav, guldlockmossa och porlav.
- Lönnen med trädnummer 12–1760 har bland annat signalarten blemlav.
- Lönn med trädnummer 12–1761 har signalarten guldlockmossa
- Lönnen med trädnummer 12–1762 har signalarten båghättemossa.
- Hästkastanjen med trädnummer 12–1739 har den rödlistade knappnåslaven liten blekspik, men även många andra lavar.

För att se hela naturvärdesinventeringen läs *Naturvärden på kyrkogårdarna i Ljungby kyrkliga samfällighet*.

Alla träd som har naturvärden kan inte stå kvar på grund av säkerhetsskäl. Det är ett av träden som tas ned, och det kommer inte återplanteras på grund av platsbrist och att träden i kransen är för tätt planterade. Det är tysklönnen med trädnummer 12–1754 som hålls under uppsikt och fälls vid behov inom 10 år. När träd i trädkransen tas ned finns träd kvar i nära anslutning i samma ålder som kan ta över som biotop för arterna.

Resultat från trädinventeringen

Med trädens vitalitet avses deras allmänna kondition och förmåga att hantera stress. Vitaliteten ger en inblick i hur väl träden presterar och därmed även hur de klarar av den aktuella ståndorten. Vitalitet anges från 1 (god vitalitet) till 4 (mycket dålig vitalitet). I undersökningen bedömdes **35 %** av träden ha en sänkt vitalitet av graden dålig eller mycket dålig vitalitet.

Utöver vitalitet bedömdes även trädens risk. För att kunna säkerställa både personers och egendoms säkerhet är det viktigt att ge en bedömning av trädens riskklass. Risk anges på en skala från 1 (Låg risk) till 4 (Mycket hög risk). **38 %** av träden bedömdes innebära en förhöjd risk. Riskerna innebär till största del risk för fallande, större grenar, skada på person eller egendom. Många av riskerna kan därför avhjälpas genom beskärning.

Av de 31 inventerade träden framkom följande:

- **35 %** av träden uppvisade en sänkt vitalitet.
- **3** av träden klassades som riskträd.
- **7** träd fälls och byts ut inom 5 respektive 10 år
- **4** av träden bedömdes som särskilt skyddsvärda
- **52 %** av träden bedöms ha naturvärden värda att bevara
- Skogslönn stod som art för **68 %** av beståndet på kyrkogården
- Samtliga träd om fattas med stor sannolikhet av KML.

7 Slutsatser

Den långsiktiga målsättningen är att bevara begravningsplatsens trädskikt som bygger upp den övergripande karaktären. Samtidigt vårdas den platsspecifika gestaltningen på enskilda kvarter vilket skapar en variation till begravningsplatsen. Entréområden, huvudvägar, blickfång, områden där träd gått ut, samt avskärmning mot omgivande gator/bebyggelse prioriteras vid återplantering.

7.1 Baserat på utvärderingen av kyrkogården rekommenderas följande åtgärder:

- Byt ut de träd i trädkransen som har dålig eller mycket dålig vitaitet. Plantera nya träd i större kvalitet för att bibehålla intrycket av trädkransen. Då träden i trädkransen står för tätt, återplanteras det inte på alla ställen där träd fällt, men stockarna sparas då som faunadepåer i nära anslutning.
- Sätt upp fågelholkar i en del av kyrkogårdens träd. Även fladdermusholkar bör sättas upp i några av de större träden.
- Ta hand om den döda veden som uppkommer på kyrkogården. I den döda veden finns ett rikt myller av liv. Försök hitta en plats, helst med mycket sol, men gärna också med viss skugga, där den döda veden kan läggas upp prydligt i form av en faunadepå.
- Kyrkogårdens träd, inte minst träd med håligheter och förekomst av död ved, har stor betydelse för en lång rad insekter och småkryp knutna till träd. De träd som angetts som skyddsvärda ska därför skötas så att de kan stå kvar lång tid framåt.
- På de platser längs muren där det inte går att etablera träd kan blommande buskar planteras eller faunadepåer läggas ut.
- På sikt planteras nya sorgeträd in i kvarteren på återlämnade eller återtagna gravplatser som bedöms vara icke kulturhistoriskt värdefulla

8 Källor

www.svenskakyrkan.se

Åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd i Kulturlandskapet, Naturvårdsverket
rapport 5411. Oktober 2004

Lignosskivan version 4,0

Stångby katalogen 2013–2014

Länsstyrelsen i Kronobergs län. Ej daterad. Förlängd trädplan: för inventering, skötsel och information om särskilt skyddsvärda träd i Kronobergs län 2009–2015.

Naturvårdsverket. 2014. Allé. Naturvårdsverket.

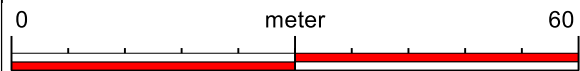
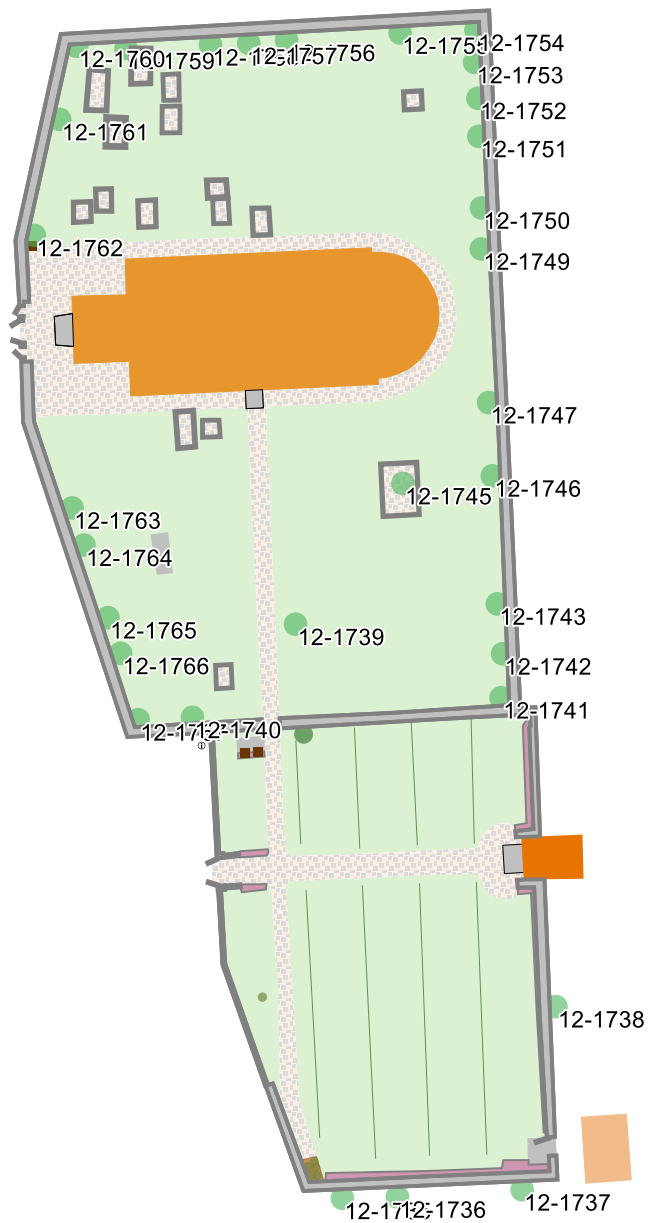
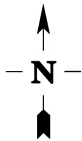
Östberg, J. & Rowicki, E. 2022. Standard för Trädinventering i Urban Miljö Version 3.0.
Svenska Trädföreningen

Bilaga 1, inventeringssammanställning

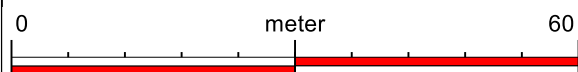
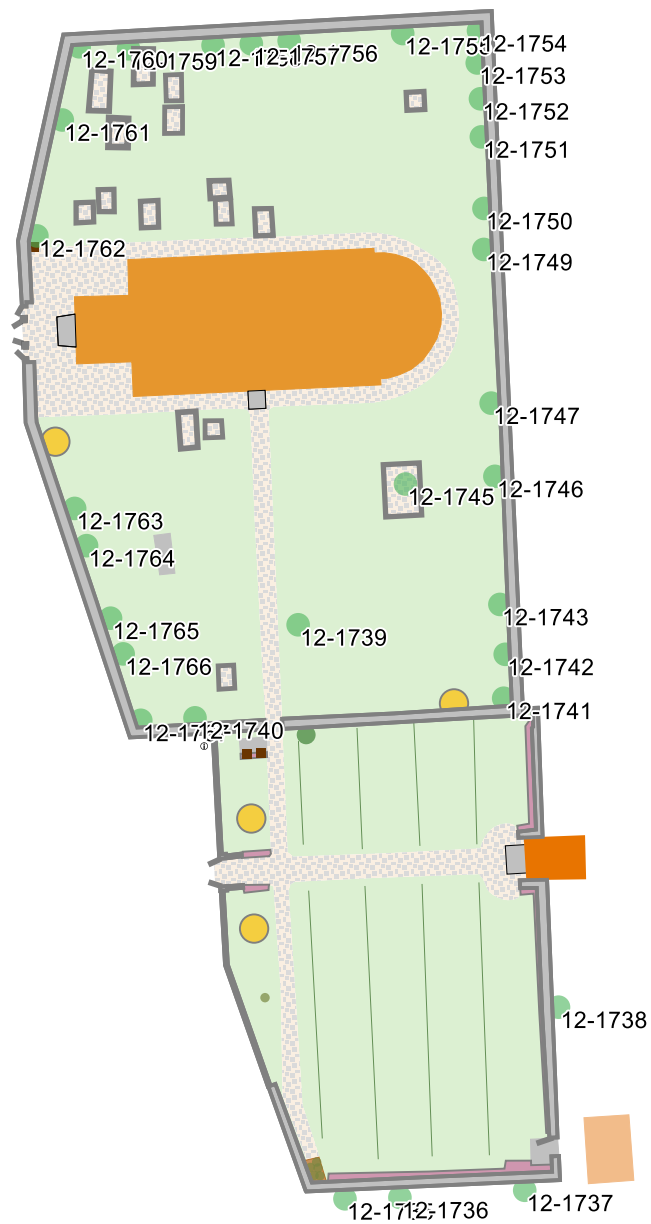
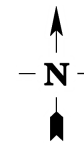
TRÄD NR	TRÄDTYP	LATINSKT NAMN	SVENSKT NAMN	VISUELL BEDÖMNING (ÅR)	STAMDIAMETER VID 1,3M (CM)	RISKLASS (1-4)	ROTSKADOR 1-4)	STAMSKADOR (1-4)	KRONSKADOR (1-4)	VITALITET (1-4)	SYMPTOM NOTERING	ÅTGÄRD NOTERING
12-1737	Trädkrans	Quercus robur	Skogsek	50-100	50-60	1	2	3	3	3		dålig vitalitet, byte inom 10 år
12-1739	Solitärträd	Aesculus hippocastanum	Hästkastanj	> 100	120-140	1	2	2	2	2		hållighet stam
12-1743	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	70-80	2	2	3	3	2		avlastning krona
12-1745	Solitärträd	Fraxinus excelsior	Hängask	50-100	35-40	4	2	4	4	4		fällning snarast. Nytt sorgeträd planteras
12-1747	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	50-60	2	2	2	2	2		beskär döda grenar
12-1751	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	40-45	1	2	2	2	2		beskär döda grenar
12-1755	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	40-45	2	2	2	3	3		beskär döda grenar, utbyte inom 10 år
12-1758	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	60-70	2	2	3	3	3		håll under uppsikt. Hållighet i stam, fågelbo
12-1761	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	50-60	1	2	1	2	2	Guldlocksmossa	
12-1765	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	25-30	1	2	2	2	2		avlastning krona mot väg
12-1749	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	80-90	1	2	2	2	2		
12-1750	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	50-60	1	3	2	3	2		håll under uppsikt, beskär döda grenar
12-1752	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	70-80	2	3	3	3	3		hållighet mulm, avlasta delad kron
12-1753	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	30-35	1	2	2	2	2		beskär döda grenar
12-1754	Trädkrans	Acer pseudoplatanus	Tysklönn	50-100	60-70	2	3	2	3	3		står dåligt intill mur, utbyte inom 10 år
12-1756	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	60-70	2	1	2	3	3		håll under uppsikt,utbyte inom 10 år
12-1757	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	45-50	4	2	4	3	3		sav och svamp på stam, fällning inom 5 år
12-1759	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	35-40	1	2	2	3	2		beskär döda grenar
12-1760	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	60-70	1	2	2	2	2		
12-1762	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	60-70	1	3	3	3	2	Båghättemossa	
12-1763	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	90-100	1	3	2	2	2		beskär döda grenar
12-1764	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	100-120	1	2	2	2	2		beskär döda grenar
12-1766	Trädkrans	Acer platanoides	Skogslönn	50-100	60-70	1	2	2	3	2		beskär döda grenar lyft krona
12-1767	Trädkrans	Acer pseudoplatanus	Tysklönn	50-100	90-100	2	2	3	3	3		bevarandevärt. beskär döda grenar!!

[illegible]

Bilaga 2, Översiktskarta med trädnummer

Bilaga 3, översiktskarta med förslag till nyplantering

Bilaga 4. Beskrivning av inventeringsparametrar

Trädinventeringsparametrarna kommer ifrån skriften Standard för trädinventering i urban miljö 3.0, skriven av Östberg & Rowicki (2022), som finns att tillgå via www.inventering.nu

- **Träd ID**

Unikt nummer för varje träd.

Anges enligt: Unikt nummer.

- **Trädtyp**

Anger vilken funktion trädet har på kyrkogården.

- **Trädart, vetenskapligt namn**

Ange släkte, art och sort samt i förekommande fall om trädet är E-planta. Namnet bör anges i enlighet med Svensk Kulturväxtdatabas (SKUD).

E-planta el. dyl. bör alltid anges om detta kan fastställas, exempelvis genom intyg.

Anges enligt: Släkte – art – 'Sort' – E

- **Trädart, svenskt namn**

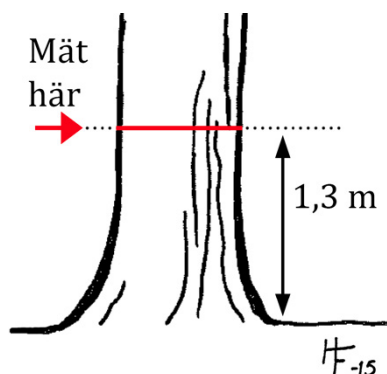
- **Visuell bedömning (år)**

Uppskattad ålder.

Anges enligt: tidsintervaller.

Stamdiameter, 1,3 meters höjd (cm)

Angre trädets diameter. Diametern ska mätas på det smalaste stället under 1,3 meter över marken (kallas "diameter i bröst-höjd" DBH). Detta är gjort på vissa träd.

Riskklass (1–4)

Risk definieras enligt Svensk Standard 990000 (2020) som: "Osäkerhetens effekt på mål". Tidsram ska alltid anges för parametern.

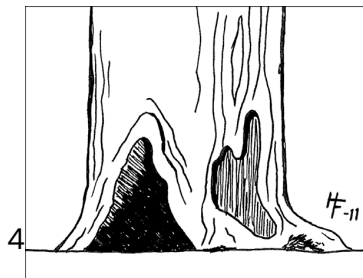
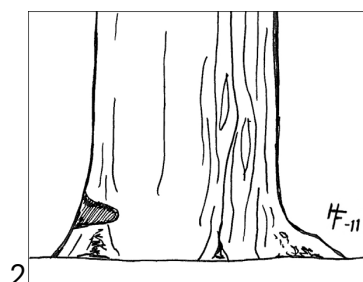
Risk anges enligt denna standard som nivåer, 1–4, enligt tabellen nedan.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Låg risk	Trädet visar inga tecken på risk för person eller egendom under överskådlig tid
2	Måttlig risk	Trädet kan innebära viss risk för egendom eller person
3	Hög risk	Trädet innebär en hög risk för egendom eller person
4	Mycket hög risk	Trädet innebär en mycket hög risk för egendom eller person

Rotskador (1–4)

Avser skador på trädets förväntade rotutbredning. Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast tänkta som en vägledning för inventeraren, då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att om en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet. Skadorna gäller för både rotsystemet och rothalsen. Skadorna gäller för både rotsystemet och rothalsen.

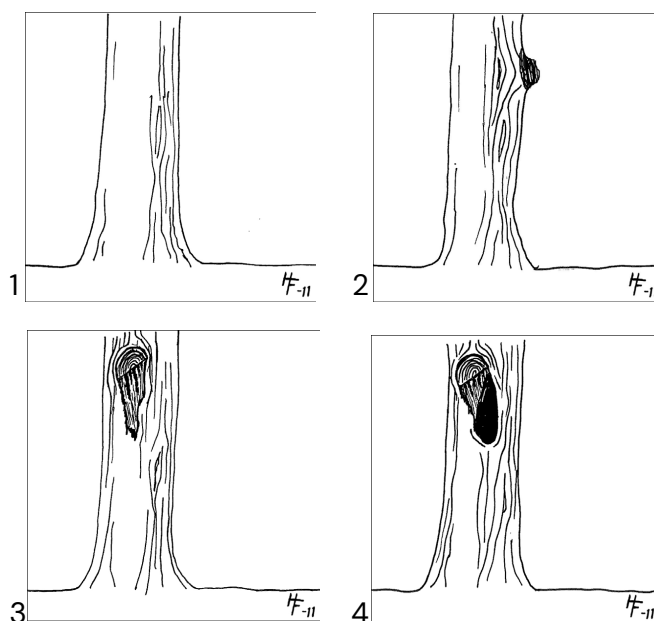
Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns
2	Lindriga	Det finns skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från gräsklippare eller genom markkompaktering. Ej överstigande 10% av rothalsens omkrets eller markytan för trädets förväntade rotutbredning
3	Måttliga	Det finns måttliga skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från gräsklippare eller genom markkompaktering. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av rothalsens omkrets eller markytan för trädets förväntade rotutbredning.
4	Svåra	Det finns svåra skador på rotsystemet eller rothalsen, exempelvis från grävning eller genom markkompaktering. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av rothalsens omkrets eller markytan för trädets förväntade rotutbredning

Stamskador (1–4)

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas bland annat då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast som en vägledning för inventeraren, då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att om en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet. Skadorna gäller för hela stammen från rothalsen upp till den första grenen som ingår i kronan.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns
2	Lindriga	Mindre skador. Storleksmässigt ej överstigande 10% av stammens omkrets.
3	Måttliga	Begränsade skador, mindre ihåligheter, mindre rötangrepp. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av stammens omkrets.
4	Svåra	Rötskador, större barkbitar som har lossnat. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av stammens omkrets

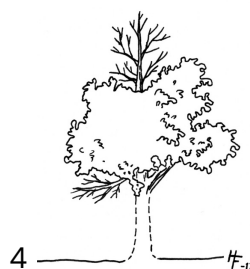
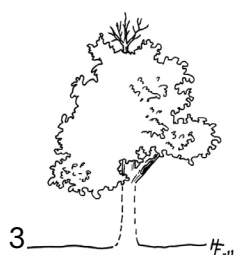
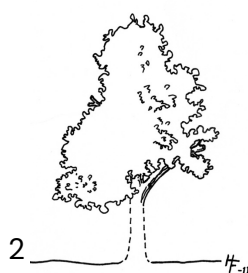
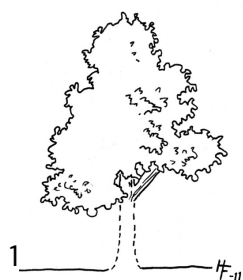

Kronskador (1–4)

Skador ska ha uppkommit vid ett specifikt tillfälle. Detta gäller även för kumulativa skador då varje mindre skada då räknas som ett enskilt skadetillfälle. Till kumulativa skador räknas exempelvis markkompaktering genom ett flertal överfarter eller då trädets stam vid upprepade tillfällen fått skador av exempelvis grästrimning. Det viktigaste vid bedömningen är hur skadan påverkar trädet på lång sikt. Procentsatserna är endast som en vägledning för inventeraren, då en till ytan liten skada kan ha stor negativ påverkan på trädet om det är placerat på ett för trädet allvarligt ställe. Tänk även på att om en skada ska anses anmärkningsvärd ska den ha en långsiktig negativ inverkan för trädet.

Skadorna gäller för hela kronan som börjar vid den första grenen som ingår i kronan upp till det översta toppskottet.

Anges som	Benämning	Förklaring
1	Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns
2	Lindriga	Mindre skador. Storleksmässigt ej överstigande 10% av kronans volym
3	Måttliga	Begränsade skador, mindre ihåligheter, mindre rötangrepp, mindre toppröta, skadat eller dött toppskott. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av kronans volym.
4	Svåra	Större skador. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av kronans volym.

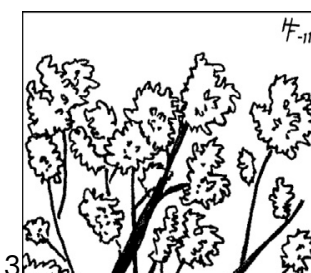
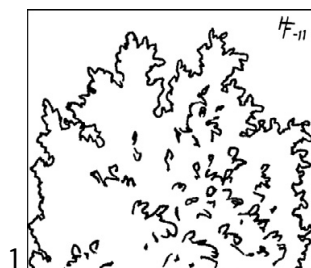

Vitalitet (1-4)

Vitalitet är ett mått på trädets livskraft. Vitalitet anges som en visuell bedömning av trädets kronstruktur efter tabellen och bildexemplet nedan, och görs med hänsyn till vilken trädart som bedöms. Vitalitetsbedömningen kommer från en tysk manual (Roloff, 2001). Bildexemplen är för en bok (*Fagus sylvatica*) på vintern och sommaren.

Anges som	Benämningar	Förklaring
1	God vitalitet	Trädet kan ha skador, men tillväxten och övervallningen är ändå god. Tät krona med god skotttillväxt. Kronans ljusgenomsläpplighet: 0-10%
2	Måttlig vitalitet	Något begränsad tillväxt. Vitalitet 1-träd kan tidvis vara i denna vitalitetsnivå på grund av bland annat torka. Kronans ljusgenomsläpplighet: 11-25%
3	Dålig vitalitet	Trädet har en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning utan genomgripande insatser. Kronans ljusgenomsläpplighet: 26-60%
4	Mycket dålig vitalitet	Trädet är i mycket dåligt skick. Kronans ljusgenomsläpplighet: 61-99%

Exempel på vitalitet, sommar

Symptom notering

Anges i fritext av inventeraren. Exempel på symptom kan vara rödlistade arter på trädet så som lavar och mossor, eller en upptäckt sjukdom.

Åtgärd notering

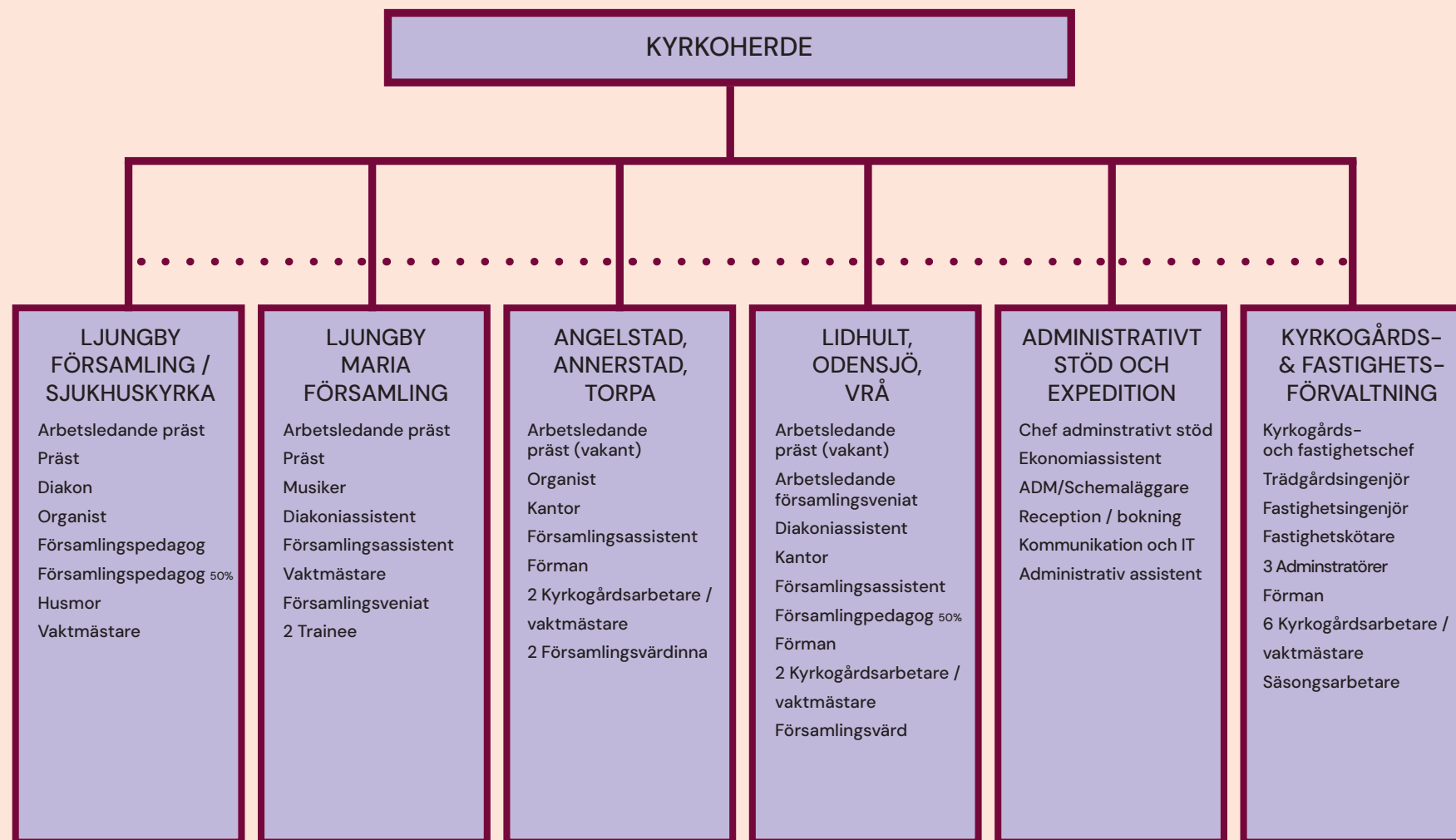
Anges i fritext av inventeraren med åtgärdsförslag. Exempel på åtgärder:

- Avlastning/ kronreducering
- Fällning
- Beskär döda grenar
- Uppbyggnadsbeskärning
- Nyplantering

2026 Sammanträdestider

8.30-11.00		18.00-20.00		
Au	Ku	Kr	Kf	Ämne
26 jan	26 jan 8.30-11.00	12 jan		Information Arbetsordning Kyrkoordningen
23 feb	24 feb	2 mars		Delegationsordning Ev instruktion för utskott
23 mars	24 mars	13 april		Placeringspolicy Medelsförvaltning Arbetsmiljöpolicy
4 maj	5 maj	18 maj	1 juni	Bokslut och verksamhetsberättelse Lönestruktur
24 aug	25 aug	7 sept		Revision
21 sept	22 sept	5 okt		Budget och verksamhetsplan, arbetsmöte
19 okt	20 okt	2 nov	9 nov	Budget och verksamhetsplan
30 nov	1 dec	14 dec		

Organisationskarta - personal

Ljungby
pastorat

LJUNGBY PASTORAT

Organisationskarta - förtroendevalda

Svenska
kyrkan

Ljungby
pastorat

KYRKOHERDEN

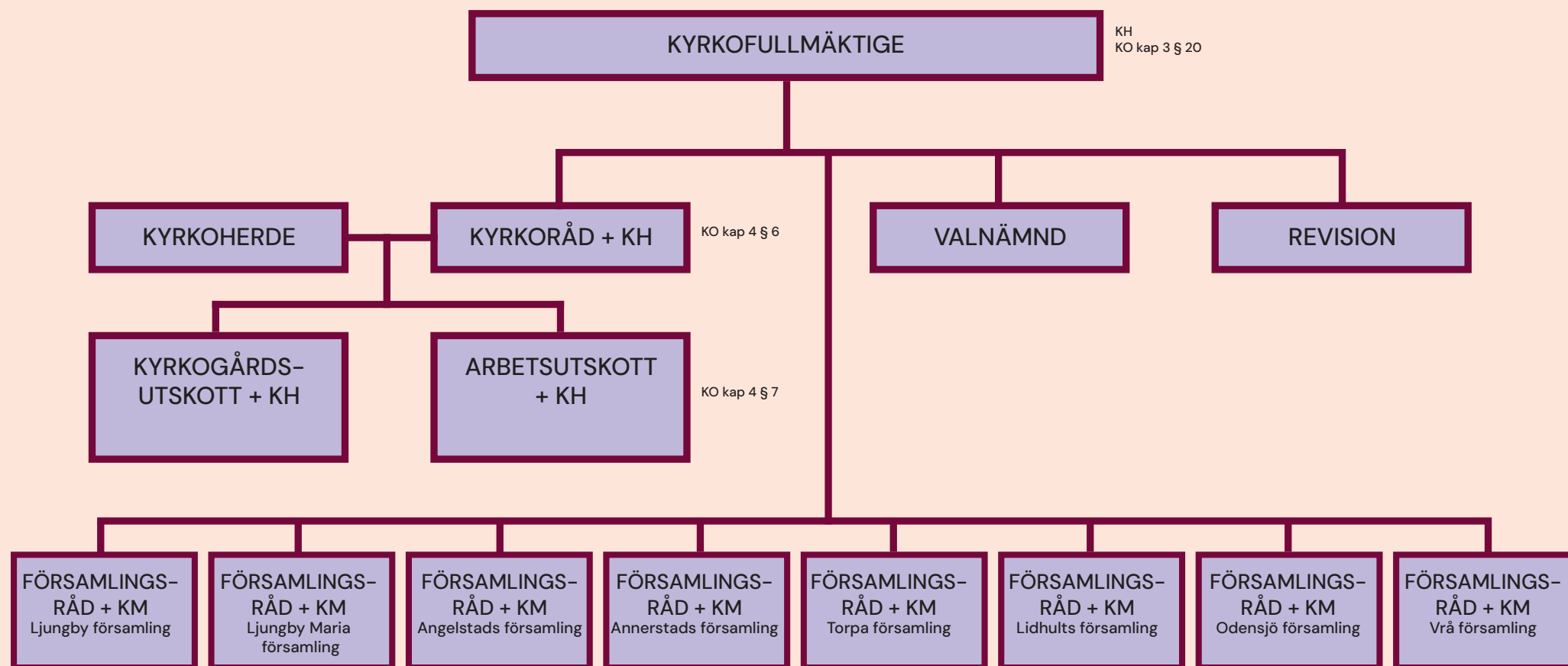
KO kap 5 § 1-2

fullgör på eget ansvar de uppgifter som anges i KO, har ansvaret för tillsyn och övergripande samordning av all verksamhet utifrån församlingens grundläggande uppgift.

BISKOPEN + DOMKAPITLET

KO kap 5 § 1

har tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och samfälligheter samt präster och diakoner

Skogsfastigheter inom Ljungby pastorat

Uppdrag för skogstillsyn till utsedda personer inom Angelstad, Annerstad och Torpa församlingar.

Församlingsråden utser tillsynspersoner vid inledningen av varje mandatperiod och dokumenterar detta i sammanträdesprotokollet.

Tillsyn av skogen gällande eventuella insekter, fallna träd, röjning eller gallringsbehov görs med intervall 1-2 gånger per år genom en rundvandring i aktuell skog.

Ser över risker för allmänheten och bedömer behov av insatser.
Genomför insatser efter föredragning och beslut i församlingsråden.

Rapport lämnas årligen till församlingsråden och exempel på rapport visas nedan:

Inom

0-2 år lite röjningar i fastigheten XX

2-6 år lite större röjningar i YY

1:a gallringar i NN

2:a gallringar i NN

Unergallring i XX

Någon gallring i XX

Ekonomiska åtgärder, intäkter och utgifter kommuniceras med pastoratets administration som även diarieför all kommunikation med t ex skogsföretag och andra myndigheter.

Minst en gång under mandatperioden anordna friluftsgudstjänst vid lämplig plats inom skogsfastigheten.

Arbetsordningen utarbetad av kyrkorådet 2025 11 17 och antagen 20251201